theses Norisianæ
In quibus damnata Jansenij, et Novatorum Dogmata, Magno adscribuntur Augustino, ab Henrico theol. impugnantur.

Duaci Typis Joan Kerven anno 1730.

§. 1.
Mens, et scopus Authoris indicantur.

Postquam SS. Pontifices S. Pius V. Gregorius XIII et Urbanus VIII. Bajana dogmata proscripsere et postquam Jansenij propositiones ab Innoc. X. et Alexandro VII. fuerant profligatæ; Henricus Card. Noris, præsertim in Vindicijs Augustinianis, nec non in Historia Gothescalcana, et Pelagiana haud leve Jansenismi specimen produxit, et veluti scopum sibi præfixisse videtur, Bajanas, atque Jansenianas propositiones à damnationis flammis eripere, et in integrum restitutas incolumes Scholis reddere. Quare rerum ac temporum statu per necessarium duxi nonnulla indicare, quibus mens, et spiritus Norisianus penitus innotescat.

Neutiquam conspicuo Cardinali honori vertetur, quod infrunitum Religionis hostem Quesnellum encomijs liberalissimis et iteratis extollat, quinimo et illius præsidium pro suarum opinionum confirmatione, et fulcimento affectare contendat. Quesnellum! qui Calvino nocentior, audentiorque Luthero, cum protervia tum artibus, et audacia, qua calamum strinxit adversus infallibilem Ecclesiæ authoritatem, qui calvinianam pestem mellitis suæ mysticæ verbis, et incomparabili versutia taliter epotandam obtulit, ut magnam Belgij partem ditioni Jansenianæ, seu potius Calvinistæ, addixerit? Quesnellum! postquam tethale fetum Catholicæ Ecclesiæ funestissimum protudit encomijs profusissimis evehit, et exornat gravissimus, et Sapientissimus Romanæ Ecclesiæ Purpuratus!

Quesnellum! nec satis miror, qui postquam SS. Alexand: VIII. ut erroneas, schismaticas, et hæreticas damnavit 31. propositiones, Romanos theologos S. Officij Consultores, Eminen. Cardinales, et ipsum Alexandrum Pontificem modis indignissimis exagitans, effutit: Romanum tribunal videtur esse Latronum latibulum. In censuris Romanis modica apparet æquitas, et amor pacis. Magna pars Cardinalium nihil intelligit; et id genus alia, quibus Belgis insinuare nitibatur, quo contemptu oporteat excipere omnia, quæ Roma statuat maxime Jansenistis ingrata. Hunc inquam phanatico insultantem spiritu adversus Regiam et Pontificiam authoritatem honorificentissimis elogijs cummulat et illustri sapientiæ lauro coronat Eminen. Noris.

In libel. [illegible] Abastr. [illegible] Rom. Curiæ [illegible] fol. 15. 21. 31.

Nec adeò protervum hæreticum tantummodò exaltat, verùm etiam gloriatur Noris à tanto viro videlicet à Quesnello, laudari, à quo hoc sibi sumit, et in lucem protulit elogium: Hic Henricus Noris, vir eruditissimus inter primos Sancti Augustini Discipulos et defensores. Nec credi potest ignorasse Norisium quod omnibus extunc notissimum erat, nempè: Quesnellum ejusque universam factionem, nulli, qui Jansenismum ex visceribus non profiteretur, nomine Discipuli Augustini nunquam favere; quo constat Emin. Cardinalem jam diù inter primarios et insignes Jansenistas annumerari.

Non impar amicitiæ fœdere, et urbanitate Quesnellus ergà suum faventissimum sydus, profusus encomiastes vices amplissimas rependit, dum suprà omnem authoritatem, etiam Pontificiam, Norisij numen collocare contendit. Hinc, indè agitatus premebatur Quesnellus, cum Regia, et Antistitum decreta suas assertiones falsitatis, conspirationis, et hæreseos arguebant, dum Pontificia oracula suis Articulis, et menti adversantia crebrò audiebat, obstinationem infelix solabatur dicens: Sufficit mihi authoritas Sapientissimi Cardinalis Noris omnibus superior, non solùm ob ejus sublimem sapientiam et eruditionem, sed præcipuè; quia ejus liber ter ad Supremum Romanæ Inquisitionis tribunal denuntiatus, etiam incolumis evasit.

Sic reciproca præmissa laude, unus ab altero in suorum dogmatum auxilium invocatur; et hac intima, ni multum fallor, necessitudine, et affectuum concordia Quesnellum inter et Norisium, licet cætera abessent testimonia, etiam in materia doctrinæ unitas, et communio non obscurè demonstratur. Id absolutè firmant plures primæ notæ Doctores Catholici, qui Norisianam mentem sedulo extricavere, et aperti Jansenismi incusarunt.

In primis Papebrochius sic Norisij excusationem spernit: pessimam excusationem præmitis, nimirùm; hæc doctrinæ Augustini cultum, et veritatis amorem tibi prorsùs, invito extorsisse. Augustini non Hyponensis, sed forsitam Yprensis: amor quoque non veritatis antiquæ, sed novæ conspirationis seu potius novatorum. Accedunt Gonet Dominicanus. Macedo Franciscanus, Martinon Jesuita, Lessius, Tamnerus. et alij eruditissimi DD. de Bajanismo apellantes doctrinam Card. Noris. Audiatur Gonet tom. 2. Disp. 1. Damnata videtur: Undè Tamnerus disp. de Gra. 6. dub. 3. Fatetur se nescire qua ratione sine periculo, sententia ista deffendi possit. Et Lessius de Auxilijs Cap. 10. Num. 8. constanter affirmat: Sententiam Ariminensis unà cum Bajo, ab his Pontificibus fuisse damnatam. Pro hac Sent. stat Noris, quam Lutheranam esse credit Fontaine, tom. 1. fol. 31. num. 7.

Magister Navarro Doctor Salmantinus, suæ congregationis Benedictinæ meritissimus Generalis, in defensione Constitutionis Unigenitus asserit, et efficaciter probat doctrinam Card. Noris, et Quesnellij, de Virtutibus Infidelium amico fœdere copulari. Hæc est (ait) tota ratio, et summa doctrinæ Cardinalis Noris, et etiam, si ingenuè loquendum est, summa errorum Quesnellij. Et quoniam Magister Manso Augustinianus prodijt Norisium vindicaturus, illius liber à Supremæ Inquisitionis Hispanæ Senatu proscriptus fuit, nec mirum cum opus fuerit ipsi Norisio, ex quo in lucem Vindicias Augustinianas profudit, quatuor tractatus fundere, quibus se ab Impugnatoribus protegeret; quo satis ostenditur, quam pluribus infensus à primo lumine extitere Vindiciæ.

Sed quia retulit Quesnellus Cardinalis doctrinam post trinam denunciationem, incolumen à Censura extitisse; id minimè, sive Norisio, sivè Quesnello servit; quid ni Prudentissimi Censores, et Judices illa tempestate, qua nondum Quesnellismi misteria, et erroris velamina erant penitùs denudata censuram suspenderent, quo.

Actis S. Vincen. R. Maj.

tom. fol. 382. ... fol. 76.

quousque nova accederent lumina? Notum omnibus est novum Quesnellij testamentum, et ejusdem Reflexiones Morales sępius delatas fuisse: anno 1692. jam supra 200 propositiones, acri censura dignę prę manibus Theologorum circumferebantur: num illico, pluribus etiam repetitis denuntiationibus, proscriptę fuere? Tandem à SS. Clemente XI. confixę. Quis ambigit plures è Molinianis articulis, Zelatorum stimulis, ut damnarentur non obstantibus, diu vixisse Romę incolumes, et tamquam sanę mysticę proles à pluribus existimatas fuisse.

Pelagium quis ignorat? dum PP. Palestini in eum decreverant dicere anathema, evocatis ad ultimum discrimen industrię viribus, ita tricis, et cavillationibus profecisse, ut sententię fulmina declinaret, et Patres fallere obtinuerit: Quod et nobis forsitam accidisset (ait Aug.) si cum eis in ipso Concilio sedissemus. Hęreticorum quis perversa sua dogmata non tegit, ut sensum orthodoxum pręseferre videantur? Qui Arrium, Nestorium, et Eutychen (ut alios prętercam) legerit, vel in eorum scriptis, vel in eorum fidei professionibus Arrianismum, aut Nestorianismum vix perspiciet: ambiguis adeò terminis veritatem affectant, ut vel lincęis oculis hęresis abscondatur: quid ergo miraberis, id Norisianis thesibus accidisse.

Aderat tunc temporis Romę Card. Noris vir sublimi Sapientię nomine conspicuus ob egregias animi dotes perogratus: ipse sui interpres, et defensor, eloquentia, et dexteritate in vertendis, et evolvendis Theologię Scholasticę terminis veteranus. In Romana Curia, et sęculi, et literarum proceres, optimosque Antistites, atque Purpuratos sibi faventes prospiciebat; intenderit fortasse Quesnellus, quod Norisiana dogmata proscriberentur, dum ipsius fraudes nondum erant prorsus detectę, nec ejus propositiones castigatę? Incolumis evasit Doctrina Norisiana; fateor, si id tantum denotet, quod pleniore luce indigebat, ut Jansenistis, et Calvinistis adhęrens plenè convinceretur.

§. II.

Errores inter se pugnantes pręmittuntur.

Antequam ad Vindicias Augustinianas accedamus, pro mente S. Doctoris adversus Pelagium exponenda, oportet hęreticorum sibi adversantia dogmata breviter insinuare. Pelagius absolutè negavit omnem gratiam supernaturalem internam, tam actualem, quam habitualem, existimans hominem solis naturę viribus posse, et omnia pręcepta implere, et ęternam consequi salutem. Semipelagiani errorem Pelagij temperantes, gratiam supernaturalem internam, et quidem, ut necessariam ad obtinendam salutem requirebant; oppinabantur tamen in negotio Prędestinationis aliquid libero arbitrio esse concedendum, videlicet Initium salutis: quatenùs Deus ad conferendum nobis primam gratiam, expectabat nostri liberi arbitrij usum naturalem, per modum meriti, aut dispositionis meritorię; adèoque asserebant primam gratiam nobis dari intuitu meriti naturalis.

In contrarium Bajus, Jansenius, et Quesnellus, Lutheri, et Calvini vestigia prementes, docent: liberum arbitrium per peccatum Adę, ità extinctum, et inerme remansisse, ut intellectus, et humana voluntas sinè adjutorio gratię, nihil habere luminis nisi ad aberrandum (Quesnel. Prop. 39.)

dum, virium nisi ad se vulnerandum: quod confirmat Jansenius dicens: In peccato ità perijt Lib. 2. de Stat. Nat. Lap. C. 18. libertas arbitrij, ut antè gratiam propriè dictam non sit liberum à peccato abstinere. Utrumque errorem Catholici DD. rejiciunt asserentes: non ità per peccatum originis extinctum esse mentis humanę lumen, quin plura cognoscat, et de multis rebus sanè, rectè que judicet: nec ità ignorantię tenebris obnubilatum, quin naturę viribus absque speciali dono, et gratia Dei aliquas positè distributivè veritates naturę practicas cognoscere, et amplecti. Neque peccatum originale potest efficere, ut pereat humana natura, qua homo est essentialiter cognoscitivus, et rationalis.

Similiter humana voluntas non est ità per peccatum originale vulnus imbellis, et corrupta, ut viribus naturę et generali Dei auxilio non possit pulchram honesti formam amare, quam nèc odisse potest. Propterea, potest per illud naturę bonum, quod post peccatum remansit aliquod moraliter bonum, sinè speciali gratię auxilio operari, præsertim, cum quędam opera moraliter bona adeò facilia sint, ut in illis saltem aliquando faciendis, nulla videtur esse difficultas, ut sunt obedientiam exhibere Parentibus, imperitum docere, egenum sublevare, non occidere, et alia plura, quę solo naturę ductu fecerunt gentes, et possunt facilimè fieri, præsertim ab eo, qui sortitus est animam bonam, bonitate indolis, quę est dispositio ad multa virtutum exercitia, ad quę ipsa natura inclinat, et sinè quibus, ut Augustinus dixit, vita cujuslibet pessimi hominis difficile invenitur.

Si hęc ità non sint oportet dicere: Hominem per peccatum originale nativum lumen, et omnem rationalem appetitum perdidisse, et in brutum fuisse conversum; cum tamen nullum peccatum efficere possit, ut pereat in natura inclinatio in naturę bonum, quę fundatur tamquam in radice in ipsa natura rationali. Nihilominus Novatores cum Jansenio, contrà communem Patrum, et Theologorum consensum acriter negant homini lapso facultatem ad actus moraliter bonos intrà limites naturę eliciendos; et sivè dolo inscitiam affectantes, sivè imperitè confundentes actum moraliter bonum ordinis naturę, cum salutari merito Pelagianismi incusant sententiam nostram, non obstante iterato Ecclesię fulmine adversus Bajum asserentem Art. 37. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex solis naturę viribus ortum ducit, agnoscit.

Fide certum est contrà Pelagium, et Massilienses, non posse hominem lapsum, absque Divinę gratię auxilio, et solis naturę viribus, velle, facere, aut cogitare quidquam ad vitam ęternam positivè conducens. Sinè me nihil potestis facere, Joan. 15. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis. Apoc. 2. Chorint. 3. id est, opere, aut cogitatione conducente ad salutem: quia cum Visio Beatifica sit quid supernaturale omnem naturę creatę, et creabilis exigentiam excedens, media ad ejus assecutionem esse debent omnes naturę facultates excedentia. Potest tamen liberum arbitrium ex se, et per solas naturę vires elicere actum moraliter bonum; quod ut Aug. ait Epist. 105. ad præsentis vitę honestatem valeat: qui tamen nullomodò proximè aut remotè ad salutem conducat: Gentes enim, quę legem non habent naturaliter ea quę legis sunt faciunt. Quę verba Origenes, Hyeron. Chrisost. Ambros. et alij PP. passim apud Suarez, accipiunt de Gentibus non conversis ad Deum, qui naturaliter, id est, viribus,

et lumine solius naturæ, in varijs benè, et laudabiliter operantur; de quo fusè infrà agemus.

Interim maximè observandum: quod dum SS. PP. enuntiant, gratiam esse necessariam ad omne opus bonum, intelligendi sunt de opere ad salutem conducente, quod constat ex addito prout oportet: ad Rom. 8. 16. Arausicano Can. 6 et 25. Trident. Sess. 6. Can. 3. vel ut Augustinus de dono Persev. C. 3. quod attinet ad Dei cultum verum; et ex eodem addito denotatur dari alia opera, quæ licèt non sint sicut oportet, sunt tamen bona, pro quibus non est gratia necessaria.

§. III.

Cardinalis Noris Novatorum doctrinam propugnat, et Augustino adscribit: tom. 1. Vindiciæ Augustinianæ.

Neutiquam placet doctrina hucusque inducta Card. Norisio. qui tamquam immobile Augustini dogma statuere conatur in Infidelibus nullas virtutes morales reperiri; immò et ipsamet virtutum exercitia, esse verè peccata, si solius arbitrij viribus eliciantur: ipsum audiamus C. 3. §2. In Infidelibus nullæ virtutes reperiuntur. et colum. 920 ait: siquis eundem actum virtutis frequenter, ei que intentus studeat, sinè speciali auxilio Dei, non potest à Phylautiâ, vel manî gloria temperare. Ubi expressè fatetur cum Luthero, Calvino, Bajo, Jansenio, et Quesnello, in operante viribus solius arbitrij, et sinè speciali gratia, impotentiam ad actum â vitio immunem.

Apertiùs loquitur C. 4. §5. col. 1009. Opera quæ Infideles faciunt semper sunt peccata, nisi ubi Deus aliquando quosdam bonos actus, ipsis nescientibus in eorum voluntatibus operatur. Hæc limitatio impertinens est: quia cum actibus quos Deus operatur in Infidelibus, ipsis nescientibus, non sint actus liberi arbitrij: nihil enim volitum quin præcognitum, consequenterque neque liberi, neque voluntarij sunt tales actus: ergo posita tali limitatione, remanet absolutè verum ex mente Cardinalis, opera liberi arbitrij absente gratia, semper esse peccata. Mentem suam immeritò adscribit Augustino. colum. 933, 939. dicens: duo autem S.D. asseruit. 1º Nullas in Infidelibus esse virtutes, ex solis liberi arbitrij viribus; alterum, si quæ in eodem fuerint, eas easdem numquam ipsorum voluntati, sed Divinæ gratiæ esse adscribendas. An hic intendat ita removere voluntatis influxum in bonis operibus, ut Lutheranismum foveat, non disputo.

Hæreticorum placitis cogitationes istæ adeò adhærent, ut nesciam quoniam pactô ab eorum proscriptis erroribus divelli queant: quod protinùs ostendo testimonijs, quibus Ecclesiæ, et libertatis hostes statuere tentant liberum arbitrium ex se, et sine gratiæ influxu nihil boni, seu nihil, quod malum non sit posse producere.

Noris	Jansenius.
Opera quæ infideles faciunt viribus solius arbitrij, semper sunt peccata. Si quis actum virtutis frequenter sinè speciali auxilio Dei non potest â vitio temperare.	Liberum arbitrium antè gratiam, non solum non potest universam legem moralis honestatis implere, sed nec unum opus ejus::::: et in omni actu, quo sibi videtur, vel legem observare, vel transgredi, Reus est alicujus peccati. tom. 2. de Statu nat. lap. C. 18.
Quenellus.	
Sinè gratia nihil amare possumus nisi	

ad nostram condemnationem. Prop. 2.

Idem.

Voluntas quam gratia non prævenit, est capax omnis mali, et incapax ad omne bonum. Prop. 39...

Id ipsum alijs quatuordecim propositionibus confirmat.

Lutherus.

Liberum arbitrium antè gratiam nihil valet, nisi ad peccandum.

Bajus.

Liberum arbitrium sinè gratiæ Dei adjutorio, non nisi ad peccandum valet.

Idem.

Pelagianus est error dicere quod liberum arbitrium valet ad ullum peccatum vitandum. Art. 28.

Jansenius.

In peccato perijt libertas arbitrij ut ante gratiam propriè dictam, non sit liberum à peccato abstinere. Lb 2. de Stat. Nat. Lap. C 18.

Idem.

Viribus naturæ peccatum sinè peccato non vitatur, nèc lex ulla servatur. tom. 2. de Stat. nat. laps. Lb. 3. C. 20.

Calvinus.

Ut natura conditi sumus, citius ex lapide oleum, quam ex nobis opus bonum ~~expr~~ exprimatur. Lb 3 inst. C. 12.

Calvinus.

Constituimus ergo extrà dubium, quæ vel summo splendore perspicua sunt opera, in hominibus nondum justificatis, tam procul abesse à justitia coràm Deo, ut peccata censeantur. ibidem C 2. 68.

Probat Calvinus, et ex eo Novatores hoc assertum, ijsdem S. Scripturæ et Augustini testimonijs. Indè satis apparet quam germanus sit spiritus, et doctrina Cardinalis, dum apertè docet, liberum arbitrium, sinè speciali gratia Dei non posse â vitio temperare, etiam dum virtutes exercet: quod in tulit Lutherus Art. 32. Opus bonum optimè factum est peccatum veniale. Et Art. 36. Liberum arbitrium post peccatum est res de solo titulo, et dum facit quod est in se, peccat mortaliter.

§. IV.

Scripturæ Sacræ, SS. Patres, et rationis lumen adversantur doctrinæ Norisianæ.

In primis Scriptura Sacra passim commemorat aliqua bona opera Infidelium: beneficium ab obstetricibus Ægypti Israelitis præstitum quod Deus remuneratus est, ædificando eis domum. Exodi 1. Vers 21 Quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit eis domum.

Ezechiel. 29. vers. 18 Merces non est reddita ei (Nabuchodonosori) neque exercitui ejus de Tyro, pro servitute, quia servivit mihi adversus eam. Hic Hyeronimus ait: Ex eo quod Nabucho Donosor mercedem accipit boni operis, intelligimus etiam Ethnicos, si quid operis boni fecerint, non absque mercede Dei judicio præterire.

Daniel 4. vers 24. Quamobrem Rex concilium meum placeat tibi, et peccata tua eleemosynis redime.

Augustinus pluribus ostendit etiam Ethnicos aliquid boni facere. Epist. 130. dicit Polemonem à Xenocrate ad temperantiam, et continentiam fuisse conversum. Et Lb. 6 de Civit.

Dei, Cap. 15. ostendit: Deum favisse Romanos in amplificando imperio, propter bona opera moralia ab ijsdem prestita, voluisseque in hac vita talia opera remunerari: Ex quibus sic: nulla peccata remuneratur Deus; sed aliqua opera infidelium remuneratur: ergo aliqua opera infidelium non sunt peccata.

Ad Rom. 2. vers. 7 Gentes, quę legem non habent, naturaliter ea, quę legis sunt faciunt. Exponunt de infidelibus Chrisost, Theodoret, Theophil, Acumenius, Haym, Primasius, Sedulius, et Tertul, Lb. de Corona Militis, Cap. 6. Apl. ad Romanos dicens natura facere nationes, quę sunt legis, et legem naturalem suggerit, et naturam legalem.

Aug.s Merito dici potest in ipsa impietate vitę suę (Gentiles) facere aliqua legis, vel sapere. de Spti et lit. C. 27. et 28. Idem: Non censeri potest ita extincta arbitrij libertas, ut in nullo prorsus opere possit se rectę rationi, et legis regulę conformare. ibidem Cap. 27.

D. Thom. Sine gratia homo potest facere opera perducentia ad bonum aliquod homini connaturale. 1. 2. q. 109. art. 3. Natura humana per peccatum non est totaliter corrupta:::: potest quidem in statu naturę corruptę, per virtutem suę naturę aliquod bonum particulare agere. Art. 2.

D. Thom. 2. 2. q. 10. Art. 3. Dicendum quod per infidelitatem non corrumpitur totaliter in infidelibus ratio naturalis, per quam facere possunt aliquod opus de genere bonorum. Et Art. 2. Manifestum est, quod infideles non possunt facere opera, quę sunt ex gratia, scilicet, opera meritoria, tamen bona opera ad quę sufficit bonum naturę, aliqualiter possunt facere, unde non oportet, quod in omni opere suo peccent.

Bonavent. in 2. Dist. 28. ad 3. q. 3. Hominis liberum arbitrium in puris naturalibus constitutum, cum generali Dei influxu, tamen si difficulter, potest facere opus bonum morale, quod non disponat ad gratiam, nec ad gloriam.

Basilius: Sunt apud nos ipse virtutes secundum naturam, ad quas habendas affinitas animę, non ex humana doctrina sed ex ipsa natura nobis adesse videtur. Homl. 9. in Examerōn.

Damascenus: Naturales virtutes sunt, et ęquè omnibus insunt, et si non omnes ęquè ea, quę naturę consentanea sunt operentur. 3. de Fide, cap. 21.

Gregorius: Sunt nonnulli, qui diligunt proximos, sed per afectum cognationis, et carnis, quibus tamen in hac dilectione, Sacra Eloquia non contradicunt.

Chrysost. Per hęc rursus ostendit, Deum sic hominem finxise, ut posit per se virtutem eligere, et vitium declinare. Homl. 5. Epist. ad Rom.

Hyeronimus: Inter ipsos quoque Ethnicos est diversitas infinita: cum sciamus quosdam esse proclives ad vitia, alios ad honestatem morum, virtutibus deditos. In Cap 22. Mathei. Idem: Multi absque Fide, et Evangelio Christi, vel sapienter faciunt aliqua, vel Sanctè ut Parentibus obsequantur; ut inopi manum porrigant, non aliena diripians. In Cap. 1. ad Galatas.

Quis dicat hominem, sivè peccator fidelis sit, sivè infidelis, dum miseretur pauperis, dum Parentes honorat, dum depositum fideliter servat, dum discordes conciliat, dum casu, et per fractu

bonam lapsis auxilium præstat, aut alia plura facit juxta dictamen rectæ rationis, quod, ut definit Tridentinum, non fuit per peccatum extinctum, peccare? Id planè lumini naturæ repugnans videtur: Nam si quis Gentilis naturali pietate pauperis miseretur tali opere non meretur pœnam: ergo non peccat: quia omni peccato pœna respondet. 2. Gentilis qui Parentes honorat, tali opere non fit deterior: ergo non peccat; quia omni peccato, peccator fit deterior: sanè qua mente asseratur Deum in his operibus offendi penitus ignoro.

Profectò si liberum arbitrium non consideratur adjutum à Deo auxilijs ordinis naturalis dumtaxat, nihil potest nisi peccare, longè major statuitur naturæ humanæ calamitas, quam bestiarum: quis enim non amet potius nihil habere virium, quam viribus pollere solum ad peccandum. Hinc damnatæ sunt prop. 2. Baij: Cum Pelagio sentit qui textum Apostoli ad Rom. 2. Gentes, quæ legem non habent naturaliter ea, quæ legis sunt faciunt, intelligunt de gentibus fidei gratiam non habentibus. Et Prop. 26. Omnia opera Infidelium sunt peccata.

§. V.

Articulus à tribus Pontificibus proscriptus, à Card. Norisio defenditur, et tamquam dogma Catholicum probatur.

Ad Rom. 14. vers. 23. Ex hoc Apost. textu: Omne quod non est ex fide peccatum est. Intulit Bajus, Jansenius, et Quenellus, quibus adhæsit Noris: ergo omnia opera Infidelium sunt peccata. Quod in Art. 25. Baij. damnavere S. Pius V. Gregorius XIII. et Urban. VIII. Nihilominus de eodem articulo in proprio, et literali sensu, prout jacet, audet proferre Noris: Esse verum et Catholicum. Esse dogma traditum ab Apostolo. Firmatum constanter ab Augustino. Definitum ab Ecclesia; ut legitime deductum ex Apostolo. ad Rom. 14. 23.

Hæreticam istam Conclusionem, sic intendit suadere Card. Noris. Omnia opera quæ non diriguntur à fide in ultimum finem, sunt peccata. Sed opera Infidelium non diriguntur à fide, ut patet: ergo omnia opera infidelium sunt peccata. Itaquè duplici ex capite peccati arguit omnia Infidelium opera: 1. ex defectu relationis ex fide in Deum. 2. Ex Phylautia quam irreparabiliter contrahunt, à qua non possunt orbati fide temperare. Infideles non operantes propter Deum ultimum finem (aiu) cadunt irreparabiliter ab actu virtutis in Phylautiam. Cap. 3. §. 3. Colum. 938. Opera sterilia non posse dici bona, sed tantum mala, tum ex defectu relationis in Deum, tum ex Phylautia inde contracta. Et c. 3. §. 5. Col. 1051. Omne quod non est ex fide, à qua sola bonum opus, saltem virtualiter, referri potest, peccatum est. Dictamen conscientiæ à fide dirigendum est, à qua sola in ultimum finem opus refertur. Iterumatque iterum phrasibus diversis statuit: Quod sola absentia fidei sufficit, ut omnia opera sint peccata. Hanc positionem amplectuntur.

Cap. 3. Col. 933.

Jansenius

Sola absentia fidei sufficit, ut omnia opera Infidelium vera sint peccata. tom. 2. de Stat. Nat. lap. lib. 4. c. 3. col 553.

Idem.

Antè fidem non est humano arbitrio liberum à peccato abstinere, sed quocumque se verterit,

Lutherus.

Opera extrà fidem facta, ut maximè in speciem sancta videantur, sub peccato, et maledicto sunt. In Epist. ad Galat. c. 4.

Calvinus.

Antequam per fidem reconciliantur Deo, quidquid cogitat meditatur, perficit homo, est ma-

quadam humanis viribus insolubili peccandi nessessitate tenetur. Ibidem Lb. 3. Cap. 49. Colum. 996.

Idem.

Nugæ, delirium, insania, error, impietas, contraria Christianorum sensui, scripturis et fidei, quod infidelium sit ulla vera virtus, vel opera sine peccato. ibi: Lb. 4. Cap. 17 col. 627.

Quenellus.

Quid aliud esse possumus absque fidei lumine nisi peccatum. Prop. 28. vide ipsum â prop. 22 ad 58.

Idem.

Peccant Infideles, quidquid agant, quod facta sua non ad legitimum finem referant. Ibid.

Petrus dictus Martyr.

Qui regenerati non sunt, nihil quod Deo placeat præstare possunt, imò quidquid agant semper peccant. In Epist. ad Rom. C. 9 vers. 18.

Idem.

Præclara Infidelium opera damnari non possunt humano juditio, coram Deo tamen peccata fuerunt. Ibid. C. 2. Vers. 12.

Chamierus.

Quidquid fit absque fide peccatum est. Lb 2. Cap. 6 Num. 1.....

maledictum, nec modò nullius pretij fed certi in damnationem meriti. Lb. 3. instit. C. 12. § 4.

Idem.

Constituit igitur Augustinus, omnes Fabricios, Scipiones, Catones, in illis suis præclaris facinoribus hoc peccasse, quod cum fidei luce carerent, non ad eum finem ipsa retullerunt ad quem referre debuerunt. Ibid. Cap. 14. § 3.

Idem.

Sinè fide quæ videntur bona opera in peccata vertuntur. In Antid. Trident. Sess. 6. Cap. 7.

Melancthon.

Consonat in Epist. ad Rom. Cap. 14. vers. 4.

Chemnitius.

Infidelium opera non intèr bona recensenda sunt, sed intèr peccata. in Exam. Trident. in Sess. 6. Can. 1. et 7.

Bucerus.

Quod fide caret non modò ingratum, sed abominabile est coram Deo. In Epist. ad Rom. Cap. 14. Vers. 23.

Qui utitur eisdem testimonijs scriptæ et D. Aug. quibus id probat Jansenius.

. . . .

. . . .

Hæc omnia confirmant assertionem, et probationem Cardinalis Noris, dum ait: Omne quod non est ex fide, â qua solum bonum opus, saltem virtualiter, referri potest peccatum est. Quod vera fide Christiana intelligendum putat. §5 col: 1028.

Talia intullerunt enumerati Eclesiæ hostes ex illo Apost. ad Rom. Omne quod non est ex fide peccatum est. Communis SS. Patrum, et Theologorum interpretatio est cum Divo Bernardo, de Præcep. et Disp. Cap. 18. et 20. Omne quod non est ex conscientia peccatum est. Quia Apostolus ibi loquitur de eo, quod non fit ex dictamine conscientiæ judicantis bona fide, licitum esse id quod fit. Ægrè fert Noris interpretationem istam, tamquam Augustini menti contrariam, et arguit ignorantiæ Marainum juxta mentem Divi Bernardi, interpretantem: Ignorantia Maraini (ait) castiganda est. et addit, Dictamen practicum conscientiæ non sufficere, ut â peccato liberetur homo, nisi â fide Christiana dirigatur. Col. 1050 et 1051. Itaque ex mente Card. Concludendum est. Prop. 8. et 15. intèr 31 ab Alexand. VIII damnatas: necesse est Infidelem in omni opere peccare. Et Bajj Prop. 10. 11. 12. et 13. subsistere, nec non Bajanam.

25. Omnia opera Infidelium sunt peccata, esse veram, et Catolicam, cum toties sit ab Ecclesia damnata.

Respondet Noris: hanc propositionem secundum se, et in proprio, et rigoroso sensu, minime esse damnatam, sed tantum respectivè, et ut derivatam ex illa propositione 35. Omne quod agit peccator peccatum est, quę ut hęretica damnatur â Trident. sess. 6. Can. 7. Sed contrà: quia hęc potius cavilatio, quam solutio, et quę minimè Sapientissimum Theologum decet. 1. Quia semèl admissa hac solutione, ferè omnes Ecclesię definitiones, ut illusorię, et in ludibrium hęreticis exponentur. Et quidem Lutherus, Calvinus, Bajus, Jansenius, Quenellus, et ceteri nuperi memorati, qui diversis phrasibus eandem doctrinam cum Norisio enunciant, hujus exemplo jactabundi vocitare poterunt, suas enuntiationes veras et Catholicas esse, et minimè ab Ecclesia rejectas, in proprio, et literali sensu, sed tantum respectivè, et ut derivatas ex alia propositione hęretica, et damnata, quam sibi pro nutu seligant, vel effingant; cum certum sit enumeratas hęreticorum propositiones, nihil aliud asserere nisi quod omnia opera Infidelium sunt peccata, quę juxta Norisium, ut dogma fidei proponitur credenda propositio.

Contra 2: Ecclesia utramque propositionem 25. et 35. divisim, separatim, et unam independenter ab alia proscribit; Quis autem, quo jure? Aut sinè cavilo autumet unam, et eamdem in utraque damnari, et alteram illęsam, et Catholicam permanere? SS. Pontifices, et Censores Romani optimè norunt, quod licèt omnes Gentiles sint peccatores, non omnes peccatores sunt Gentiles; quarè in 35 damnantur asserentes, Omnia opera peccatoris, ex defectu charitatis referentis, (quod valdè cordi fuit Luthero, et Quenello) esse peccata: Immerito ergo Noris, ut suam proscriptam teneat sententiam, intendit utramque propositionem confundere, volens insuper ut nebulam spargat, relationem ex dilectione ortam, cum relatione ex solas fide prodeunte, conglutinare.

Contrà 3: Si vestigijs Baij inhęrens fatetur, quod omnes affectus studiosi, etiam si ex cognitione naturali Dei sinè gratia promanentes vanitate, Phylautia, et pręsumptione deturpantur, quomodo declinabit damnationem, prop. 21. Quenelli: Omnis cognitio Dei, etiam naturalis in Philosophis Ethnicis, sinè gratia non producit nisi pręsumptionem, vanitatem, et oppositionem ad ipsum Deum. Deinde: si vera est Quenelli, et Norisij propositio: quomodo Apost. ad Rom. 1. dicit de Gentilibus fidei gratiam non habentibus inexcusabiles esse: Qui cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis. Excusatio quidem in promptu erit eis, quos Apost. tamquam inexcusabiles increpat: poterunt enim dicere: Quid mirum nos Deum non glorificasse, si omnis cognitio Dei sinè gratia, non parit nisi vanitatem, pręsumptionem, et superbiam? Quid mirum! si sinè fide Christiana non possumus â Phylautia temperare? Si absente fide inseparabiliter in vitium cadimus?

Itaque dicendum est: cognitionem Dei naturalem, etiam in Infidelibus de se, pios affectus excitat naturales, ergà summum bonum naturę viribus cognitum, immò, et conspectum, ex Rom. 1. Invisibilia ipsius â creatura mundi, per ea quę facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus, et divinitas. Ità ut inexcusabiles sint dum Deum non glorificant. Dei quippè cognitio nobis indita est â natura,

ut homines naturæ ductu suum diligant Conditorem, quamquam ipsi ex sua culpa, hac ipsa naturali numinis cognitione abutantur evanescentes in cogitationibus suis.

Nos igitur cum Augustino contrà Pelagium dicimus: quod omnes actus qui ex officio, sivè ex objecto boni videantur, si pravo eliciantur fine contrahunt turpitudinem, nec virtutes esse possunt, sed potiùs absolutè, et simpliciter sunt vitia: si enim accesione relationis illicitæ vicientur, ipsi paritèr nesserè est deturpentur, ut si in Idoli cultum quid præstet, vel ex vanitate elëemosinam largiatur, vel in aliam virtutem ex pravo fine exerceat; sin verò immunitate â culpa, et morali bonitate gaudent prædicti actus, quibus adest sufficiens relatio ad Deum inclusa in ipsa formali bonitate morali, sivè humilitatis, sivè misericordiæ, aut aliarum virtutum. Nam juxtà D. thom. Cum aliquis infidelis ex dictamine rationis aliquid bonum facit, non referendo ad malum finem, non peccat; non tamen opus ejus est meritorium, quia non est gratia formatum. Cap. 12. Ep[ist]. ad Rom. Lect. 3.

§. VI.

Alia Authoris effugia proscribuntur.

1. Asserit Noris: Infideles aliquos actus bonos elicere, ad quos â Deo præmoventur, qui profecto peccata esse non possunt, ut potè efficiuntur Spiritus Sancti impulsu; non quidem inhabitantis, sed tantum moventis: et cum Bajus tantum agnoverit gratiam Spiritus Sancti inhabitantis in anima, et hæc gratia in Infidelibus non reperiatur, hinc arbitratur in infidelibus nullum auxilium gratiæ reperiri, consequenterque negabat actus bonos ab infidelibus fieri.

2. Hæc tamen non satis sibi constans paret Cardinalis, ut facilè cuivis perpendenti ejus doctrinam constabit. Præterea hæc excusatio crimine pejor est: nam legitimè ex ea infertur: Omnia opera quæ non sunt ex gratia supernaturali, peccata esse: quia ideò per te talia opera peccata non sunt: quia efficiuntur ex impulsu Spiritus Sancti moventis: ergo opera quæ ex tali impulsu non efficiuntur sunt peccata: ergo infidelis tali gratia orbatus, et solis viribus naturæ relictus in omni opere suo peccat. Ergo nec levissimam tentationem potest sinè gratia superare. Ergo liberum arbitrium non nisi ad peccandum valet. Ergo omnia quæ in superioris â Sede Apostolica proscripta ostendimus devoravit Noris.

3. Ultimo reponit Eminen. Cum illa propositio omnia opera Infidelium sunt peccata, etiam post editam Bullam contrà Bajum â nobilissimis Theologis defendatur, patam fit, in Recto sensu posse intelligi, â quo procul fuit Bajus, undè meritò eadem thesis ab Apostolica Sede proscripta fuit; sed quis Hæreticorum, vel ridiculus, passim id ipsum non effutit? Nempè se profiteri Sacras Scripturas in eodem sensu, in quo Spiritus Sanctus locutus est, et suas propositiones juxtà legitimum sensum Augustini, SS. Patrum, et Conciliorum. Jansenistæ non diffitebantur suas conclusiones sensum Calvinianum admitere, se verò talem sustinere sensum negabant. Quenelliani, non rarò fatentur suas enuntiationes Jansenij sensum redolere, acritèr tamen ferunt, et pro viribus renuunt audire se Jansenij sensum amplecti, sed alium verum et orthodoxum.

2. Hoc itaque effugium Jansenio, et Quenello familiare fuit, videlicet, eos in sano sensu sua dogmata accipere, non in eo in quo ab Ecclesia proscribuntur, si tamen sensus damnatur, illico re-

recursus fit ad Quæstionem facti, et Juris. Quis iste sensus sit rectus, in quo accipi queat prædicta propositio damnata, reticet Noris: nisi fortè velit sufficere sensum ab ipso importunè inventum, et à nobis ut absurdum repudiatum.

5. Qui sint isti nobilissimi theologi, qui post editam Bullam contrà Bajum, proscriptum Baij articulum sustinuerunt, novimus: Sunt quidem Cornelius Jansenius Iprensis Episcopus, ipsi Norisio fidus, Quenellus Abas Sancyranus, Gerberonius, et alij Jansenismi Proceres, et contrà Bullam Unigenitus acerrimi refractarij. Alij qui sine silentio præmit; memorat tantum Basilium Pontium; quo jure probabilem existimet prædictam propositionem non capio, constat enim S. Pium V. Gregor. XIII. et Urban. VIII. eandem proscripisse in eodem sensu, in quo, et ipse Noris sustinere conatur. Insuper posse articulum damnatum in aliquo sensu pro libito, seu violenter excogitato sustineri, quid favet Eminen. ut ipse eundem articulum defendat, in proprio et literali sensu, in quo accipitur à Calvino, Luthero, Jansenio, et Asseclis.

6. Sed gratis admisso sensum aliquem diversum admitere scire à Norisio velim: An postquam Pontificiæ constitutiones, in materia dogmatica aliquam propositionem, prout jacet, et in propria, ~~materia~~ et naturali significatione proscribunt, alicui liceat ipsamet, in terminis, et prout jacet defendere, docere, aut disputare? Neutiquam ait Urban. VIII in Bulla contrà Bajum. Quamquam non nullæ, aliquo pacto sublineri possent, in rigore, et proprio verborum sensu, ab assertoribus intento: hæreticas, erroneas et :::: ac quæcumque super his verbo, scripto, emissa præsentium authoritate damnamus, deque eisdem, et similibus, posthac quoque pacto loquendi, et scribendi, ac disputandi facultatem quibuscumque interdicimus.

7. Clemen X. in Const. Unigenitus: Atandantes omnibus Christi fidelibus, nè de dictis propositionibus sentire, docere, prædicare, alitèr vè præsumant, quam in hac nostra Constitutione continetur. Itaque ut quicumque illas, vel illarum aliquam docuerit, defenderit, ediderit, conjunctim, vel divisim, aut de eis etiam disputativè, puplicè, aut privatim tractaverit, nisi fortè impugnando, Ecclesiasticis censuris::: absque alia declaratione subjaceat. Si tamen his non aquiescat Cardinalis Noris, ut hæc prop. Omnia opera Infidelium sunt peccata, seu ingenij artibus subsistat: liceat dicere cum Alexandro VII. Neque enim deficere homines, neque desunt, veritati non acquiescentes::: qui varijs distinctionibus, seu potius effugijs, ad circumventionem erroris excogitatis, Ecclesiam ipsam turbare, eamque interminatis quæstionibus, quantum in ipsis est, et implicare conantur.

§ VII.

Magni Augustini testimonia, quibus insultant Jansenistæ expenduntur.

Prius quam ad argumenta accedamus præsertim ea, quibus ex Augustino Novatores abutuntur ut irritas Ecclesiæ definitiones efficiant, operæ prætium duxi opportunum præmitere documentum, ut errandi ocasio penitùs præcidatur. Nec rari sunt, qui fervore nimio, aut injurioso cultu adeò in Magni Parentis verba jurent, ut bellum Ecclesiæ inferre videantur, quasi cum Hæreticis, tam Antiquis, quam Novatoribus, illud ab Alexand. VIII. proscriptum velint proclamare: Ubi quis invene-

rit doctrinam in Augustino clarè fundatam, potest illam absolutè tenère, et docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam. Stultum tamen est Augustini opuscula requare libris Canonicis. Mag. Cano. de Loc. theol. Prop. 3.

Baju. occasione prop. 27 damnatæ: Liberum arbitrium sinè gratiæ Dei adjutorio, non nisi ad peccandum valet. In Apolog. ad S. Pium V. dicebat: hæc sunt ipsissima verba Augustini: ferè omnes hæretici omni ævo, Magni Augustini nomen, et Patrocinium afectarunt. In Augustini verbis exultabat Berengarius. Joann. Wiclefus, Joannes Augustini ab ejus discipulis nuncupabatur. Lutherus frequenter gloriabatur dicens: Augustinus totus noster est. Calvinus non nisi Augustinum crepabat: Adeò totus noster est Augustinus (ajebat) ut si mihi confessio scribenda sit, ex ejus scriptis contextam proferre abundè mihi sufficiat. Quarè omnes Hetherodoxi opinantur se tuto posse sua dogmata propugnare per recursum ad statuam Augustini. Jansenius non alio titulo opus suum insignire voluit, quam Augustinus Cornelij Jansenij, ejusque sectatores anthonomasticè, Discipuli Augustini dici cupiunt. Quesnellus ait: se doctrinam observationibus moralibus expressam hausisse ex Sancto Augustino, et Thoma: quasi umbra Augustini tuti sint adversus fulmina Vaticani, omnes Eclesiæ Hostes. Jam pridem DD. Catholici doctrina, et pietate laudabiles, agnoverunt D. Augustinum Pelagianismi odio, et disputationis æstu in contrariam partem inclinasse, ut præsepè Calvino potius, quam Tridentini Patribus favere videatur. Id negare non est ingenuæ mentis argumentum. D. Thom. in Caten. in Cap. 1um Joann. lect. 7 ait: Antiqui DD. et Patres emergentes errores circà fidem prosequebantur, ut interdum viderentur in errores labi contrarios. S. Gregorius Thaumaturgus contrà Arianum, dum Polytheismum oppugnat, ità de Deo uno agit, ut videatur cum Sabellio confundere Personas. Dyonisius Alexandri. dum Sabelium confutat, ità Personas distinguit, ut videatur (et ipsam) dividere Naturam. Sic Aug. dum Pelagianos errores arguit, hæresis odio abreptus taliter eos confundit, ut videatur libertatem evertere cum Calvino; pariter dum libertatem protegit, ità eam extollit, ut sentire videatur cum Pelagio.

Hæc cum ità sint, et à nemine negari queat: verum, et ingenuum Augustini Discipulum non decet, ità S. Doctoris verba accipere, quasi de eorum infallibilitate præsumat, contrice verborum inspecto; nec id ergà tantum Eclesiæ lumen reverentia exigit, nec veritas permutit, cum et ipse Aug. de dono persev. Cap. 21. dicat: Neminem vellim sic amplecti omnia mea, ut me sequatur, nisi in his in quibus me non errare perspexerit. Et Epist. 8 ad Hyeronimum ait: Negare non possum, nec debeo sicut in ipsis majoribus, ità multa esse in tam multis opusculis meis, quæ possint justo juditio, et nulla temeritate damnari.

Solita claritate Mag. Cano Lib. 7 de loc. C. 1. cor. 3 ait: Augustinum errare in rebus obscuris, et quæ non erant eo tempore explicatæ, et definitæ. Hunc imitatur Abulensis dicens: Constat, quod Augustinus in multis erraverit, cum scriberet::: de Augustino constat quod potuit errare, et in multis erravit, quorum quædam retractavit, alia verò retractare non potuit. Fatendum ergo est mentem Augustini in pluribus esse obscuram, et à nonnullis malè intelligi, qui si juditio Eclesiæ non se submitant, ex verbis Augustini, sicut ex Scripturæ Sacræ verbis perversa dogmata exhaurire potuerunt.

Augustinum de more Novatores in subsidium vocant, dicentem de Spt. et lit. C. 3. Neque liberum arbitrium quidquam nisi ad peccandum valet.

Resp. Si Aug. in rigore verborum intelligatur incidit in 27 Baij damnatam: quarè dicendum est, ibi Augustinum considerare opera, quę ad salutem conducunt, ad quę sinè gratia nihil vallet liberum arbitrium. Dum ait: hoc non nisi ad peccandum valere, loquitur juxtà communem modum loquendi, quo dicimus de homine mendacissimo: hic homo non loquitur nisi mendacia, quamvis subindè non rarò loquatur verum. Fatemur liberum arbitrium, sinè gratia frequentèr peccare, atamèn asserere quod sinè gratia non vallet nisi ad peccandum, apertum Bajanismum est.

2. Aug.s ait: Gratię Dei deputo, quęcumque non feci mala: ergo omnia opera quę à gratia non procedunt mala sunt. Resp. Cum ab Celesia definitum sit posse voluntatem humanam, sinè speciali gratia Dei, vincere levissimam tentationem, et Aug.s in objecto textu, nec levissimam tentationem excludat, nè definitioni Celesię obsistat, interpretandus est de vitatione peccati, et de victoria conducenti ad salutem.

3. Aug.s Epist. 106. Nos dicimus quod sinè gratia arbitrium non valet ad non peccandum. R.o Sanctum Doctorem hìc loqui indefinitè, id est liberum arbitrium sinè gratia non valet ad omne peccatum vitandum. Neque immorari licet in uberiore explicatione cum hęc, et plura, quę ex Augustino congerunt retractarij ex superius traditis facile solvantur.

4. Celestinus Papa ad Episcopos Gallię: Nemo nisi per Christum benè utitur libero arbitrio. Resp. benè, id est, salutariter seù prout oportet nemo utitur libero arbitrio.

5. Conc. Arauxicanum Can. 22. Nemo habet de suo nisi mendacium et peccatum. ergo liberum arbitrium ex se, et de suo non valet nisi ad peccandum.

Antequam SS. Pontifices S. Pius V. Greg. XIII. et Urban. VIII. prędictum Baij articulum damnarent, facultas Theologica Parisiensis anno 1560. adversùs hanc propositionem: liberum arbitrium ex se non potest nisi peccare, et omne opus liberi arbitrij sibi demissi est peccatum: induxit: Hęc propositio pro utràque parte est hęretica. Eàdem Facultas postquam Bajus proscriptus fuit anno 1622. reposuit: Ne probent, vel sustineant prędictas propositiones per Bullas Pij V. Greg. XIII. et Urban. VIII. SS. Pontificum proscriptas.

Resp. Conc. Arausicanum hìc agere contrà Pelagium, qui non tantum gratiam supernaturalem internam denegabat, sed etiam generalem Dei concursum et providentiam: itaque juxtà mentem Conc. ly de suo, non significat sinè gratia, sed longè generalius accipiendum est. Ostendit enim Conc. quam nihil possit homo sinè adjutorio Dei in genere, et sinè generali Dei concursu, in quo sensu de fide est neminem habere de suo nisi mendacium, et peccatum, hoc quidem ità habet de suo, et ità ipsius proprium, ut homo solus, et non Deus sit Author peccati. Igitur longè aliud intendit Conc. quam Novatores: hi intendunt omnes voluntatis actiones deliberatas esse peccata. Conc. et Aug.s (à quo omnes ferè Canones Arausicani desumpti sunt) contrà

Pelagium, qui liberi arbitrij vires superbè extollebat, protulerunt: unicè esse à voluntate nostra peccatum, quod tantum, secùs meritum, ipsi soli verè tribuendum venit.

Cardinalis de Noris tom. 2. Historiæ Gotescalcanæ Synopsis, cap. 3. colum. 707.

Paul. 1. thimot. 2.	Noris.
Deus vult omnes homines salvos fieri.	Deus non vult omnes homines salvos fieri

§. VIII.

Norisij Spiritus, et Controvertiæ termini explicantur.

Gothescalcus Monachus de varijs circa fidem erroribus convictus, primo in Concilio Moguntino damnatus, posteà in Galliam depulsus, et ibidem relapsus in Carisiaca Synodo, Preside Hincmaro Archiepiscopo Rhemensi, tamquam Hæreticus pertinax, et incorregibilis punitur. Crisim plus justo fervidam Norisij, et nimis adversùs Hincmarum acrem, in defensionem Gothescalci, libenter prætereo, et de hujus doctrina, quam sibi Noris propugnandam suscepit, et immerito Augustino adscripsit, sermonem instituo.

Hæc, prout ex Hincmari verbis à Norisio exponitur, sic se habet: „ Non vult Deus omnes homines salvos fieri, sed tantum eos qui salvantur; omnes autem salvari, quoscumque ipse salvare voluerit, ac per hoc quicumque non salvantur, penitùs non esse voluntatis illius, ut salventur; quoniam si non omnes salvantur, quos vult Deus salvos fieri, non omnia quæcumque voluit fecit, et si vult, quod non potest, non omnipotens, sed infirmus est; est autem Omnipotens, dicente Scriptura, omnia quæcumque voluit fecit in Cælo, et in terra. Hæc in quibus apertus Jansenismus, et Calvinismus respirat adoptare placuit Norisio, qui immediatè subjicit: Et hæc pariter Gothescalci assertio, et ejus probatio desumpta est ex Enchiridio Divi Augustini, Cap. 96. et 97.

Ubi, ut vides, doctrina Gothescalci, qua penitùs excluditur à Deo omnis voluntas salvandi eos, qui non salvantur, admittitur à Norisio tamquam vera, et orthodoxa, atque Augustino tribuit hoc assertum, et ejus probationem, quasi hoc discursu error de veritate triumphet: Deus est omnipotens: ergo quæcumque voluit fecit: ergo si vult omnes homines salvos fieri, omnes infalibiliter salvabuntur; sed non salvantur omnes: ergo Deus non vult omnes homines salvos fieri.

Miror quidem Eminen. theologum tam erudam Conclusionem apertissimè Apostolo contradicentem deglutire, eamque, nulla præmissa explicatione, aut distinctione ex his, quæ passim à theologis adhibentur, Augustino tribuere. Miror iterùm tali discursu, cui nec Tyro fideret vix theologiæ terminis innitiatus, velle suam Conclusionem subsistere. Profectò nequè ipsi Calvinistæ, aut Lutherani adeò desipiunt, ut Apostolo absolutè dicenti: Deus vult omnes homines salvos fieri, audeant apertè contradicere: quarè in varias hujus loci interpretationes diffunduntur:

Calvinus, Beza, Jansenius, et Norisio fidelissimus Quesnel, uno ore cum Apostolo fatentur. Deum velle omnes homines salvos fieri; atamen ly velle, et ly omnes diversimodè interpretantur. Deus vult (inquiunt) sed voluntate metaphorica, et impropria, quę ab Scholasticis voluntas signi appellatur, qualis fuit illa voluntas de Isaaci Sacrificio, quod Deus minimè voluit, sed tantum Abrahamum obligare, ejusque fidem probare. Deus (dicunt alij) voluit, non tamen vera, et seria volitione; sed nuda quadam veritate sterili, nullam gratiam, aut auxilium causante, quo possent homines salvari. Voluit Deus, (fatentur alij) id voluit antecedenter ad pecatum Adę, secus verò consequenter ad peccati prævisionem

Deus voluit omnes salvari, sed ly omnes (ajunt) debet intelligi, non pro singulis generum, sed pro generibus singulorum: admodum quo dicimus, omne animal fuit in Arca Noe: quatenus videlicet nulla est natio, clasis, ordo, professio, status, aut hominum genus, ex quo non voluerit aliquos salvos fieri, minimè verò voluit salvos fieri omnes et singulos: voluit demum salvare omnes, id est, omnes prędestinatos, undè tantum voluit salvare omnes qui salvantur. Hanc restrictionem ad solos prędestinatos hausit ex Luthero, et Calvino, Jansenius, cui videtur adhęrere cum Quesnello, et Gothescalco, Noris; ut jam ostendo.

Apost. 1. Thimot. 2.
Deus vult omnes homines salvos fieri.

Noris

Deus non vult omnes homines salvos fieri, sed tantum eos, qui salvantur.

Sed tantum salvantur Prędestinati: ergo Deus tantum vult salvare Prędestinatos. ~~[illegible]~~ efficaciter

Noris.

Quicumque non salvantur, penitus non est voluntatis illius, ut salventur.

Noris.

Deus cum sit omnipotens quęcumque voluit fecit: ergo voluit salvos facere eos qui non salvantur.

Noris.

Omnes salvantur quoscumque Deus salvare voluerit. Sed nullus reprobus salvatur: ergo Deus nullum ex reprobis salvare voluit.

Quesnel Prop. 12.

Quando Deus vult salvare animam effectus indubitabilis sequitur voluntatem Dei

Quesnel.

Non est ausus Quesnel, adeo apertè Jansenismum profiteri.

Quesnel.

Quando Deus vult animam salvam facere, et eam tangit interiori gratię suę manu, nulla voluntas humana, ei resistit. Hęretica. De fide est quod resistitur gratię. Nam Trident Ses. 6. Can. 5. definit hominem posse abjicere gratiam, et dissentire si vellit. Vos Spiritui Sancto resistitis. Quis resistit ei et pacem habuit. Job 2o. 2.

Quesnel. Prop. 3o.

Omnes quos Deus vult salvare per Christum salvantur infallibiliter. Sed tantum Prędestinati salvantur infallibiliter: ergo Deus tantum vult salvare per Christum Predestinatos.

Calvinus

Pueriliter hallucinantur, qui hunc Pauli locum: Deus vult omnes homines salvos fieri, prædestinationi opponunt::: aliquid fortè dicerent, si Paulus hic de singulis hominibus ageret: de hominum generibus, non de singulis hominibus sermo est.

Jansenius.

Erronea est sententia Recentiorum, qui exponunt locum Apost. 1. ad thim. 2. de voluntate salvandi omnes homines. tom. 3. Lb. 10. Cap. 20. col. 392. 514.

Jansenius.

Non potest statui voluntas generalis, qua Deus omnes homines in eadem damnatione primi peccati positos, velit salvos facere, et ex qua voluntate remedia generalia sint omnibus præparata. tom. 3. Lb. 10. Col. 1018.

Jansenius.

Antecedens voluntas omnes salvandi est nuda velleitas, qualem Deus habuit ergà damnatas creaturas. tom. 3. Lb. 3. C. 19. colum. 392.

Jansenij. Prop. 2. damnata......

Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ numquam resistitur.

Jansenius.

Illa antecedens voluntas, ante peccatum, in sola mentis prævisione, atque adeò nuda quadam velleitate, nihil omnino gratiæ causante consistere potest. tom. 3. de Grat. Christ.

Pomeranus.

Hujus loci sensus est, nullum mundi ordinem à salute excludit.

Alegander.

Omnis generis homines, seù de quolibet statu aliquos servari.

Chamierus.

Fecit omnes salutis capaces, potentia scilicet, non proxima, sed remota, ut omnes facti sunt musicæ capaces, etiam muti. tom 3. Lb. 7. Cap. 6.

Profectò si plurimis Deus salutem noluit, nec media conferre, quibus obtinere possit deterior ea in parte erit non electorum conditio, quam jam damnatorum: commune enim ipsis erit non posse salvari: hoc non electis singulare erit inevitabili necessitate peccandi, semper debere Deum ipsis augere damnationem. Fatendum ergo est adversus Eclesiæ et Divinæ Clementiæ hostes, Deum seriò velle omnes omninò homines, nullo excepto, salvari; quod si efectus Divinæ Bonitatis non sequatur, id minimè tribuendum Deo, qui, quantum est in se omnibus tribuit media suficientia ad salutem; sed voluntati hominum, qui nollunt gratiæ cooperari. Itanc veritatem, jam indè à nascente Eclesia, ex Apostolo PP. agnovere, quæ deindè omni sæculo ex PP. et Scripturis confirmata est.

Ezechiel 18. 23.

Numquid voluntatis meæ est, ut pereat impius, dicit Dominus: nolo mortem peccatoris; sed ut convertatur et vivat. Si enim non mortem, sed eorum vitam vult, certè voluntatem habet salvandi omnes, non nudam velleitatem; sed sincerum desiderium salutis omnium, quod ostendit universalis amor, quo testatur se nolle quempiam perire, quo omnes laborantes ad se invitat, et omnibus finem ultimum proponit. Sed planè omnes cordatos cogit, ut statuant in Deo benevolam salvandi omnes voluntatem, per quam generalia remedia sint omnibus præparata ad salutem: alio=

aliôquin quo pacto nisi illusoriè dici potest: Quid ultrà debui facere, et non feci. Extendi manus meas tota die; et innumera alia, quibus Deus in Scripturis omnes vocat, et ad salutem invitat.

Aug.! ad illud Math. 22. vers 9. quoscumque inveneritis vocate ad nuptias ait: Ad eas, qui noluerunt venire alteri tribuere non debent, quam sibi, quod non venerint: fatendum ergo est Deum ex parte sua singulis velle salutem. Lb. 83. Q. Q. 68.

D.s Thom. Lb. 3. contra Gent. Cap. 159. Deus quantum in se est, paratus omnibus dare gratiam; vult enim omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, sed illi soli gratia privantur, qui in se ipsis gratiæ impedimentum præstant.

D.s Bonav. in 1. Dist. 46. Q. 1. A. 1. Deus voluntate beneplaciti vult omnes homines salvos fieri:::: Deus dicitur velle omnium salutem, quantum in se est, et antecedenter connotatur in omnibus ordinatio ad salutem: tum ex parte naturæ, tum ex parte gratiæ oblatæ.

Chrisost. in Cap. 2. Genes. Homil. 11. Nos item si voluerimus, quod nostrum est facere, nihil prohibebit eadem nos bona consequi: liberalis enim Dominus, et vult omnes homines salvos fieri. Idem Homil. 7 in Joann. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: illuminat profectò quantum in ipso est: si qui autem spontè sua mentis oculis conniventibus ad hujus lucis radios aciem dirigere noluerunt, non ex luminis natura in tenebris perstiterunt, sed ex malitia sua. Quantum ad ipsum attinet salvæ fuissent omnes tribus Israel, imò et omnes mortales. Ad Rom. 9. Epist. 16.

S. Dyonis. Celestis Hyerar. C. 9. Immensum, et infinitum Divinæ luminis pelagus semper paratum est, et patet omnibus ad participandum.

Paulinus Epist. 4. ad Aprum: Itine in omni loco plura quotidiè mirabilia signa crebescunt, ut omnem, quantum in se est, hominem salvum faciat.

§. IX.

Divina voluntas erga omnium hominum salutem exponitur.

Hæreticorum mens, et scopus satis apertè ex suprà memoratis ostenditur: ipsi fateri renuunt Deum verè, et seriò velle reproborum, ac infidelium in sua cæcitate morientium salutem, et ergà ipsos tantummodò agnoscunt impropriam voluntatem, ac sterilem nihil omninò gratiæ causantem, nec media ad salutem necessaria conferentem; adeòque benevolentia ista, seù beneplaciti voluntas ergà solos prædestinatos ab hæreticis admittitur, ut indè consequenter defendant tot fatalia dogmata iteratis Apostolicæ Sedis fulminibus profligata; videlicet nullam dari gratiam sufficientem, distinctam à gratia efficaci penitus irresistibili, hancque prædestinatis tantum, secùs reprobis ministrari: hincque libertatis humanæ exterminium: præcepta servatu impossibilia, et id genus alia inevitabili deductione, ut infrà constabit protenduntur.

Perperam ergo in absurdæ thesis fulcimentum à Nonisio Mag. Par. Augustini authoritas adducitur, qui expressè in Enchiridio, et passim alibi loquitur de voluntate absoluta, consequenti, et efficaci, quæ proculdubiò, ut fides docet facit quæcumque voluit in Cœlo, et in terra; Præter hanc voluntatem, Aug.! cum Patribus, et theologis aliam

agnovit, videlicet antecedentem, inefficacem, et conditioni innixam, veram tamen ein existimam, et seriam, quam nec adversarij negare possunt, cum et ipse Jansenius eam in statu naturæ integræ admitat, et expressè fateatur, dicens: Habuit Deus voluntatem generalem benevolentiæ ergà omnes Angelos, et quantum est in se, omnium Beatitudinem æternam voluit, omnibusque propterea Beatitudinis consequendæ media sufficientissima largitus est; sic lib. 10. de Grat. Christ. Cap. 102. et Lb. 3 de Grat. Christ. ait: Antè peccatum Adæ Deum habuisse voluntatem generalem salvandi omnes. Deus ipsi Adamo contullit media sufficientia, quibus perseveraret si vellet, et hæc sufficientiam nobis prodesse si ipse perseverasset.

Quæ cum ità sint, tota probatio à Norisio, et Gothescalco assumpta penitùs evanescit: Nam Deus voluit omnium Angelorum salutem: numquid omnes Angeli consecuti sunt æternam salutem? Deus voluit Adami perseverantiam: numquid Adamus perseveravit in justitia? Si ergo nec Adamus perseveravit in Paradyso, nec omnes Angeli in Cælo, cum Deus utrumque voluntate benevolentiæ voluerit, ubi nam est hic omnipotens voluntas illa, quæ fecit quæcumque voluit in Cælo, et in terra. Hinc clarè ostenditur argumenti efficacia: Deus est omnipotens, ergo si vult omnes homines salvari, omnes salvantur infallibiliter; sed non salvantur omnes; ergo Deus non vult omnes homines salvari. Igitur non omnis voluntas Dei est efficax, et absoluta, et consequenter admitenda est in Deo alia voluntas inefficax, et antecedens, licèt vera, et seria, de qua minimè loquitur Scriptura dum ait: Omnia quæcumque voluit fecit, in Cælo, et in terra, nec Augustinus aliud intendit, sed de voluntate absoluta omninò efficaci, quam explicat dicens: tamen credere non cogamur aliquid Omnipotentem Deum voluisse facere, quod factum non est.

Quid ergo faciunt ad sustinendum hæreticorum dogma, quo omnis omninò voluntas seria, et sincera à Deo erga reproborum salutem abdicatur, tot Scripturarum testimonia congerere, quibus Calvinistæ, et eorum Sectatores abutuntur contra Ecclesiæ definitionem de voluntate salvandi omnes homines, quasi in Deo alia non cognoscatur voluntas, nisi efficax, et absoluta. Quid hæc probant? Cum et ipse Quesnellus se illa de voluntate consequente intelligere non semel protestetur. Credo (ait) sicut Salus Deum velle omnes homines salvos fieri, sed credo pariter Deum voluntate efficaci, et absoluta non velle salutem, præterquam Prædestinatorum. Quid hæc serviunt, cum et ipsi Tyrones ultrò fateantur, quod non omnis voluntas Dei salvandi omnes homines sit prædestinativa; ex quibus constat, quam debilis ineptaque sit Gothescalci propatio, et aprobatio Cardinalis, quod ulterius detegitur, et explicato. Protest. Quesn. fol 96.

Voluntas Divina beneplaciti illa dicitur, qua Deus proprie, et formaliter aliquid vult. Voluntas signi communiter est illa, quæ non est propriè voluntas, sed tantum ejus signum, qualis fuit præceptum Abrahamo impositum de Isaaci immolatione, quam Deus nullomodo, nec inefficaciter voluit. Nec tamen omnes in hac voluntatis signi explicatione conveniunt.

Voluntas Divina efficax, absoluta, et consequens, est illa, qua Deus vult omninò rem fieri: hæc numquam intento effectu caret. Voluntas inefficax, antecedens, et conditionata, illa dicitur, quæ licet non

omninò vellit rem fieri, ex se tamen seriò desiderat, ut fiat; itaque tendit aliqualiter, licèt inefficaciter, ad esse rei, per quod differt â simplici complacentiâ in possibilibus. Hinc diversimodè vult Deus salutem viatorum, etiam reproborum quam damnatorum; respectu damnatorum, habet Deus aliquam complacentiam in possibilitate salutis secundum se; non verò eis providet medium aliquod, quo possint salutem obtinere, sicut omnibus viatoribus id liberaliter elargitur.

Itaque voluntas, qua Deus vult omnes observare præcepta, omnes justificari, omnesque salvari est inefficax, respectu copulativæ justificationis, et salutis omnium; dici tamen potest hæc voluntas absoluta, et efficax respectu alicujus termini, in quo vult justificationem, et salutem, ipsa enim Dei voluntas non terminatur directè, et immediatè ad omnium salutem, sed tantum in aliquo medio, videlicet in auxilio sufficienti; nulla quidem libera volitio in Deo dari potest, quæ ita purè inefficax, cum non possit esse omninò libera, quin sit alicujus termini productiva, in quo vellit inefficaciter objectum, quarè in auxilio sufficienti vult inefficaciter salutem. In hoc sensu voluntas, qua Deus salutem omnium vult, dicitur efficax, quantum est ex parte Dei, non quantum velle potest, nec voluntate conferente omnia media â Deo conferibilia; sed voluntate sufficientia media providente, quibus omnes salvari possint, si et ipsi vellint, quæ id circò dicitur voluntas conditionata.

Discernitur ergo Catholicorum sententia à Janseniana, in eo quod Jansenistæ dicunt: Deum penitùs noluisse post peccatum Adæ reproborum salutem, et consequenter illis exhibere auxilium sufficiens noluisse, quod si seriò voluisset eorum salutem, non denegaret in auxilio gratiæ irresistibilis, quo salutem infallibiliter consequerentur. Nos intendimus Deum de facto, et sincero animo voluisse benefica voluntate, licèt non omnino efficaci, omnes omnino homines salvari, etiam reprobos, illis conferendo sufficiens ad salutem obtinendam auxilium. Electorum salutem voluit Deus animo specialiter benefico, tribuendo illis auxilium sufficiens, et simul efficax, seligendo illud amore speciali ab inefficaci, ad cujus collationem, nempè auxilij efficacis, non tenetur Deus ex munere causæ primæ; ut proindè salutis beneficium, ità tribuatur Deo, ut reproborum perditio uni creaturæ voluntati tribuatur: Perditio tua ex te Israel.

Indè verum est salvari infallibiliter omnes quos Deus vult absolutè et efficaciter salvari; non quia gratia efficax, ut Jansenistæ intendunt, humanam voluntatem necessitet ad bonam operationem, sed quia bona operatio est infallibiliter futura, et necessaria, necessitate consequente, ex hypotesi quod futura prævideatur sub auxilio, quo Deus benignissimè confert; haud secus ac utrina negatio Di Petri necessaria, necessitate consequente, non læsiva libertatis erat futura ex hypotesi, quod fuisset sub talibus circumstantijs prævisa. Constat indè: quod licèt reprobi non salventur, verum est Deum velle eos salvare. Quia reprobi in tantum damnantur, in quantum peccant, et in tantum peccant, in quantum resistunt gratiæ sufficienti, nè peccent: quod si præditi sunt gratia sufficienti ad non peccandum, cui resistunt, eo ipso verum est, Deum tale auxilium contulisse, nè peccarent, et ut salventur divina adimplendo præcepta.

C Verno ex adultis, ubi ad usum rationis pervenerit, præ

privatur ob culpam originalis auxilijs sufficientibus ad salutem: quia nemo eorum damnatur citra culpam personalem, et culpa personalis non habetur absque gratia sufficienti ad non peccandum; et quamvis Deus aliquando in pœnam peccati, seu resistentiæ auxilijs deneget auxilium efficax, seu aliud majoris intensionis, numquam tamen novum peccatum committitur, absque nova gratia sufficienti ad illud vitandum, et numquam à Deo confertur tale auxilium absque sincera voluntate, quod homo eo utatur ad salutem consequendam. Sicut nemo vir prudens invitatur ad prandium, sine sincera voluntate, quod non sit, sit annuat, à convivio excludendus. Dicendum ergo est: Deum velle vera et sincerissima voluntate omnes, et singulos homines salvare, etiam reprobos; et non tantum velle salvare eos, qui infallibiliter salvantur, omnibus enim præbet sufficientia auxilia, quibus salvari possunt, si ipsi velline: et sic subsistit Seraphici Doctoris propositio: Deus voluntate beneplaciti vult omnes homines salvos fieri. In 3. Dist. 26 2.1 art. 1.

Sed quia Quesnellus cum Jansenistis voluntatem beneplaciti penitus excludit, solumque admittit voluntatem signi, quam sterilem, impropriam, et figuratam appellat; et in suæ cogitationis præsidium invocat D. Thom. illius male sana fides detegenda est. Angelicus Præceptor agnovit voluntatem beneplaciti antecedentem ergà salutem omnium, et dum voluntatem signi memorat, in sensu Jansenistis adverso eam proponit: expressè enim fatetur ex ea hominibus descendere consilia, et remedia: sic in 1. ad Tim. 2. ait: Velle ponitur quandoque pro voluntate signi; voluntate signi vult Deus salvare omnes: quia omnibus proposuit salutis præcepta, consilia, et remedia. Pro voluntate beneplaciti, sic exponi potest quatuor modis (inter quos hunc exponã quarto loco) secundum Damascenum, ut intelligatur de voluntate antecedente, non consequente.

Duo hic effingunt Jansenistæ: Primum D. Thomam non agnovisse in Deo voluntatem beneplaciti ergà salutem omnium hominum, sed tantum voluntatem signi. Secundum: Quod Angelicus Præceptor dum voluntatem antecedentem à Damasceno expositam adoptat, intendit hanc antecedere tantum, et nullomodò subsequi prævisionem peccati.

Ad 1. constat D. thomam non accipere voluntatem signi ad mentem Quesnelli, qui voluntatem sterilem effingit. Secundum est Jansenij cogitatum, cui contradicit expressè Apostolus 1 tim. 2. Obsecro primo omnium fieri obsecrationes pro omnibus hominibus: hoc enim acceptum est coram Salvatore nostro Deo, qui omnes vult salvos fieri. Hic Apost. in statu naturæ lapsæ, hortatur ad orandum pro omnibus, et singulis nullo excepto: Quia Christus dedit semetipsum redemptionem pro omnibus, non rectè intelligi potest, ut Jansenius meditatur de voluntate peccatum Deo antecedente. Clarius. 2. Petri. Cap. 3. v 9. Patienter agit propter vos nollens aliquos perire, sed omnes ad pænitentiam reverti. Ergo Deus vult omnes peccatores converti, et salvari, et quidem hoc vult post prævisum peccatum: iram voluntas Dei, ut peccatores ad pænitentiam revertantur, nequit esse antè prævisum peccatum, ut ex terminis patet. Nec Deus velle potest hominis reverti ad pænitentiam, quin simul vellet ipsis conferre auxilium, sine quo minimè possunt ad veram pænitentiam pervenire.

§ X

Non pro totius mundi Redemptione, neque pro omnium hominum salute Jesus-Christus crucifixus, et mortuus est.

Noris colum. 708.

Non pro omnibus hominibus mortuum esse Christum Dominum ex Scriptura, et SS. Patribus non obscurè deducitur.

Subscribit Jansenius.

Christus non pro totius mundi Redemptione crucifixus, et mortuus est. tom. 1. Lib. 8. Cap. 23. col. 926.

Calvinus.

Christus proprij gregis solummodò fuit solicitus, et pro electis suis dumtaxat oravit. In Joan. C. 17.

Calvinus.

Sub omnibus, Reprobos non comprehendit, sed eos designat, qui simul credituri erant. in Joann. 12.

Jasenius.

Augustinus numquam in Scriptis suis fatetur Christum pro omnibus, nullo excepto crucifixum esse, vel mortuum. Lib. 3. de Grat. Christ. Cap. 21.

Zanchius.

Sanguis Christi non est secundum propositum Dei, et re ipsa pro reprobis, et incredulis effusus, sed tantum pro electis, et quidem pro omnibus istis multis. in Misc. Doct. 1. Joann. 2.

Aretius.

Deum volentem, et scientem excludere Caipham, Judam Pharaonem, et Herodem, nec esse eorumdem redemptorem. Part. 2. Problem. fol. 866.

Bochinus. Pincerius Clevitius.

Christus non est pro omnium omninò peccatis crucifixus, et mortuus, sed tantum pro fidelibus, et pijs. Apud Concium Thesaur. Cath. tom. 1. Lib. 8.

Jansenius. Pag. 5.

Semipelagianum est dicere Christum pro omnibus hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.

Noris.

Christus non pro omnibus hominibus crucifixus et mortuus est.

Jansenius.

Argumentum pro gratia sufficienti desumptum ex eo quod Christus pro omnibus sit crucifixus, et mortuus, usque ad nauseam à Pelagianis inculcatum est. tom. 3. Lib. 3. Cap. 20. col. 379. 380.

Beza.

Falsum, blasfemum, impium est dicere Christum crucifixum, et mortuum esse pro reprobis.

Chamierus.

Non pro quibusvis mortuus est Christus. tom. 3. Lib. 7. Cap. 3.

Simonius.

Christum tantum electorum gratia se ipsum exinanivisse, forma servi assumpta. Contra Schep. Lib. 2. Cap. 22.

Contrà Remonstrat. in speciem Amstelodami.

Qui docet Christum pro omnibus, et singulis hominibus:::: hi faciunt Divinum Consilium, et decretum incertum, et faciunt inanem virtutem satisfactionis Christi.

Quesnel. Prop. 32.

Jesus Christus se morti tradidit ad liberandum pro sempèr suo sanguine Primogenitos, id est, electos de manu Angeli exterminatoris.

I. S

Calidior ceteris Quesnellus, precisivis terminis in hac, et pluribus ejusdem damnatis propositionibus apertè Jansenizat denotans, Christum Dominum morte sua electos pro sempèr liberasse, è pote=

tate Dæmonis, obtinendo illis perseverantiam usque in finem; alij vero obtinuisse temporaneum quendam effectum; nempè fidem, imò et charitatem; non tamen perseverantiam, cui adhæret Card. Noris. Huic tamen in prædicta thesi contrariantur Scripturæ, SS. Patres, et Ecclesiæ definitiones.

Ex Sacra Scriptura.

Isaiæ 53. V. 6 posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.

Ad Rom. 5. Ver. 18. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem ~~venit~~ vitæ. Energia Anthitesis est: sic justitia Christi omnibus hominibus impensa est, sicut peccatum Adæ omnibus obfuit; sed obfuit omnibus (excepta Beatiss. Virg.) quam nobiliori redemptione præservavit: ergo.

Ad Rom. 8. Vers. 32. Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.

1. ad Corinth. Vers. 11 Peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est. Ex quo sic infero: Nullus electus perit; sed aliquis propter quem Christus mortuus est perit: ergo aliquis propter quem Christus mortuus est, non est electus.

2. ad Corinth. 5. Vers. 14. et 15. Æstimantes hoc: quoniam si unus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est Christus. Si vera est adversariorum expositio, erit inepta illatio Apostoli, utpotè universalis ex particulari, et à restricto ad non restrictum affirmativè: cum ergo Apostolus concludat ex generalitate remedij, generalitatem mali, necesse est æquè latè patere remedium, ac patuit malum; atque adeò, pro ijsdem omnibus mortuum esse Christum, qui in Adamo mortui sunt, quod si minus latè patet remedium malum, argueretur Paulus, ac si diceret: Si pro decem oblatum est remedium: ergo mille mortui sunt: quod cogitare nefas.

1. timoth. Cap. 4. Vers. 10. Speramus in Deum vivum, qui est salvator omnium hominum maximè fidelium. Maximè fidelium ait: quia his contulit fidem, spem, et gratiam, subsidia quæ maxima ad salutem, ex speciali benevolentiæ affectu::: Jesus-Christus dedit semetipsum pro omnibus nobis.

1. Joann. Cap. 2. Vers. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed pro totius mundi.

Math. 18. 11. Christus venit salvare quod perierat.

Ex Concilijs.

Constat eadem veritas ex Arelatense, Moguntino, et trident. Ses. 6. Can. 2. Hunc proposuit Deus propitiationem per fidem, in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed pro totius mundi::: Verùm et si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen beneficium mortis ejus recipiunt, sed hi dumtaxat quibus meritum passionis ejus communicatur. Ses. 6. C 3. Ergo mortuus est etiam pro illis, qui beneficium mortis ejus non recipiunt, scilicet pro reprobis.

Demum Concl. Nicenum, Constantinopolitano, Ephesino, et Calcedonense firmatum, conclusionem Norisianam oppugnat, dum hanc credendi formulam proponit: Credo in unum Dominum, Jesum Christum:::: qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cælis::: Crucifixus, mortuus, &c. Hanc credendi formulam tenentur omnes, sivè reprobi, sivè prædestinati, sive fideles, sivè ad fidem vocati. Cum ergo hæc formula vera, et catholica sit, omnibus his, qui tenentur fide Divina eam profiterre, quales sunt enumerati, consequens est, ut propter eos omnes, et propter eorum salutem Christus venerit, et passus fuerit; adeoquè contra veritatem Symboli Niceni restringi videtur passio, et Mors Christi, ad solos prædestinatos, vel ad solos fideles,

ità ut cæteris hominibus ex vi meritorum Christi, nec oblata, nec præparata fuerint media ad salutem necessaria.

Præterea, si ad solos Prædestinatos restringitur beneficium redemptionis, cæteri fideles, qui in re prædestinati non sunt, non possent certò, et catholicè formulam illam proferre; imò nec ipsi prædestinati, qui nesciunt se prædestinatos esse: qua enim ipsi certitudine proferrent propter nos Christus mortuus est, cum sciant Christum mortuum esse pro solis prædestinatis, et nesciant an prædestinati sint. Rursùs ad fidem vocati (si ad omnes, et solos fideles restringitur redemptio) nec tenerentur credere, nec prædicta formula uti: quia juxtà opinionem contrariam Christus pro his, nec è Cælo descendit, nec crucifixus, nec mortuus est; immò nec credere possent, cum ipsis denegarentur remedia, et media necesaria ad salutem, sinè quibus impossibile est credere.

Ex SS. Patribus.

Uno ore SS. Patres adversantur huic propositioni: Christus non est mortuus pro omnibus hominibus, apertè, absolutè, et sinè ulla limitatione, aut restrictione docent: Christum venisse ut redimeret omnes, et singulos homines, nullo excepto; crucifixum et mortuum pro totius mundi expiatione, pro Gentilibus, et reprobis pro omnibus, qui in universa terra consistunt; demum venisset ut redimeret quidquid hominum sub Cælo est.

D. Aug. ad illud: Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum: ait Ergo quantum in Medico est salvare vult ægrotum, ipse se interimit, qui præcepta Medici servare non vult. Venit Salvator in Mundum, quarè Salvator dictus est mundi, nisi ut salvet mundum::: salvari non vis ab ipso ex te judicaberis. tract. 12. in Joann. Cap. 3.

Idem de Symb. ad Cathecumenos Lb. 2. Cap. 8. Videtis vulnera quæ inflixistis? Agnoscitis latus, quod pupugistis? Quoniam, et propter vos, et per vos, apertum est, nec tamen intrare voluistis.

Idem in Psm. 68. Cap. 22. Projecit pretium argenti, quo ab illo Dominus venditus erat, nec agnovit prætium, quo ipse à Domino redemptus erat.

Idem contra Julianum Lb. 6. Cap. 2. Apostolus unum dixit fuisse, in quo omnes peccaverunt; in illo uno mortui sunt omnes, ut moreretur alius unus pro omnibus. Unus enim pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt, pro quibus Christus mortuus est.

D. Thom. Christus Jesus est mediator Dei, et hominum, non quorumdam tantum; sed inter Deum, et omnes homines, et hoc non fuisset nisi vellet omnes salvos fieri.

S. Leo Papa. Epist. 83. ad Episc. Palest. Effusio pro injustis sanguinis justi tam potens fuit, ut si universitas Captivorum in Redemptorem suum crederet nullum tyranica vincula detinerent: quoniam ut Apost. ait: ubi abundavit peccatum, superabundavit et gratia.

Idem: Christus pro omnibus, id est, pro omnium salute est mortuus proquibus in Cruce orabat, dicens: Pater ignosce illis. Serm. 1. de Passion. ergo et pro reprobis illis, qui nec crediderunt, nec credebant, nec credituri erant.

S. Anselmus ad illud Timoth. 1. 2. Qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus, (ait:) Nullum excipiens qui vellit redimi ad salvandum, in hoc enim patet, quantum Deus homines diligat, et eos vellit omnes salvos fieri, si perversitas eorum non obstiterit. Mortem pro omnibus sustinuit,

ut omnes à morte æterna liberaret, et ideo qui non salvantur, non est quod de Deo, vel de Mediatore possint conqueri, sed de se ipsis. Et Orat. 28. ait: Æquali dilectione nos omnes creasti, æquali dilectione pro omnibus passionem suscepisti.

S. Ambros. Lib. de Paradox. C. 8. Venerat Dominus Jesus salvos facere peccatores, etiam circa ipsos ostendere debuit suam voluntatem. Quod in Deo fuit ostendit omnibus, quod omnes voluit liberare.

S. Paulinus. Quantum in ipso est omnem hominem fieri salvum vult, qui fecit omnes. Epist. 12.

Cyrilus Alexand. Ut qui pro omnibus mortuus erat, proprio sanguine redimeret quidquid hominum sub Cœlo est, et acquireret Deo Patri omnes eos, qui in universa terra consistunt. Epist. relata in Concil. Ephesin.

Greg. Nazianz. Passionem Christi vocat, non exiguæ cujusdam partis Orbis terrarum, sed totius mundi expiationem. Orat. 2. de Pasc. et Orat. 25 ait: Christi perpessiones, per quas omnes reformati sumus, nullo penitus excepto, qui eidem Adamo participavimus.

Clemens Alex. Lib. 7. Strom. pag. 298. Christum venisse ad communem hominum salutem:::: Verbum æternum tum pro singulis privatim, tum communiter omnibus unus est Salvator.

Chrisostom. 1. ad Timoth. 2. Homil. 7. Quomodo illi non crediderunt? Quia noluerunt, suas tamen ille partes executus est, dum pro eis in Cruce penderet.

Sanctus Ildephonsus Serm. 3. de assumptione. Non audent (ut opinor) Ministri tartarei, hodie attingere suos captivos, quos recolunt redemptos illius sanguine qui pro mundi salute dignatus est nasci de Virgine. His facile perspicies quo jure dixerit Card. Noris: Ex Scriptura, ex Patribus, non obscure deducitur: Christum non pro omnibus hominibus mortuum esse. Audivimus Jansenium asserentem D. Augustinum numquam in suis scriptis fateri, Christum pro omnibus, nullo excepto, se dedisse redemptionem, vel crucifixum esse, vel mortuum; atamen Sanctus Prosper fidelissimus Augustini discipulus, adversus eos qui hanc hæresim ausi sunt Augustino adscribere, ait: Injustis opprobrijs voluisse Sanctum Augustinum infamare, et calumniari; et prædictam assertionem vocat: Ineptissimarum blasfemiarum prodigiosa mendacia, ac impias et profanas opiniones, quarum prima est; Dominus noster Jesus Christus, non pro omnium hominum salute, et redemptione mortuus est. Vindic. August. in Præfat. ad object. Vincent.

Cavenda igitur est (ait Pesantius) Calvinistarum blasfemiam dicentium, Christum non fuisse mortuum pro omnibus. Et Catholica positio in hac controversia est, omnes, et singulos homines, etiam post prævisum peccatum Adæ, per supernaturalem Dei providentiam, esse ordinatos in finem supernaturalem æternæ salutis: Itaque voluntate antecedente, etiam præsupposita præscientia peccati originalis, quantum in ipso est, vult, et exoptat æternam omnium, et singulorum salutem, obid præparat omnibus media sufficientia, et proportionata, ut sunt Incarnatio, Sacramenta, aliaque auxilia actualia ad eandem salutem consequendam. in 1. pte q. 23. Ar. 5. Pennotus Lib. 5. Cap. 4.

§. XI.

Restrictio Norisiana ab Eclesia damnata demonstratur.

Prædictam mortis Xpti restrictionem damnaverunt Alexand. VIII. et Innocentius X. in hac Jansenij prop. 5. Semipelagianum est dicere: Christum pro omnibus hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse, ut falsam, temerariam, scandalosam, et intellectam in eo sensu, ut Christus

pro salute tantum prædestinatorum mortuus est, impiam, blasfemam, contumeliosam divinæ Bonitati, et hæreticam damnamus.

Hæreticam esse fatetur Noris propositionem quæ restringit Christi Redemptionem ad solos prædestinatos: Nam indè sequeretur (ait) omnes Christianos reprobos in baptismate, et antè quam in peccata dilaberentur, vel nullam habuisse gratiam, quod est idem ac dicere, Sacramenta nulla suscepisse, quod est blasfemum, vel gratiam illam non fuisse ex meritis Christi, quæ est æqualis, immò et pejor blasfemia est. Itaquè ex mente Cardinalis, Christus Dominus non tantummodò mortuus est pro prædestinatis, verum etiam pro fidelibus reprobis, in quantum ipsi promeruit temporalem justitiam, et alia superioris ordinis subsidia.

Discrepat in hac Conclusione Noris â Luthero, et Calvino; hi enim prorsus negant reprobis conferri ex Christi meritis justitiam temporalem, aut aliqua superioris ordinis dona; asserentes nullatenus Christum pro reprobis mortem obtulisse. Convenit tamen cum Jansenio, qui ex meritis Christi Reprobis fidelibus concedi in hac vita aliqua supernaturalia beneficia opinatur, atquè adeò Christum etiam pro fidelibus reprobis, quoad hoc mortuum esse, non verò pro æterna illorum salute, quarè in eorum sensu remanet absolutè verum, Christum Dominum mortuum esse pro salute tantum prædestinatorum: quoniam licèt mortuum esse concedant pro fidelibus reprobis, id tantum intelligunt quoad justitiam temporaneam, non tamen pro eorum salute.

Christus (ait Jansenius) pro infidelium in infi-
tract. 3. lib. 3. cap. 21. delitate morientium, aut justorum non perseverantium æternæ salute mortuus non est, nec sanguinem fudit, nec seipsum redemptionem dedit, nec Patrem oravit; imò nec magis pro æterna liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatus est. Nec tamen negat Jansenius, quin ex meritis Christi Divina auxilia recipiant, quotquot ad fidem perveniunt: sic de justis non perseverantibus, ait: Christus in tan-
lib. 3. de Grat. Christ. tum mortuus est, in tantum rogavit Patrem, in quantum temporalibus quibusdam gratiæ effectibus divinæ exornandi sunt. Convenit ergo Noris cum Jansenio in hac firmanda Conclusione: Christus Dominus mortuus est dumtaxat pro salute æterna prædestinatorum, et pro temporanea fidelium justificatione, minimè verò pro infidelibus in sua cæcitate morientium. Quam quidem nec Quesnellus ausus est proferre, qui fatetur esse dogma ab omnibus Catholicis admissum: Christum pro omnibus hominibus mortuum esse.

Protect. fol. 26. Postquam Pontifices, ut hæreticam damnavere propositionem 5. Jansenij asserentem, Christum Dominum dumtaxat mortuum esse pro salute prædestinatorum, Jansenistæ varias excogitavere cabilationes, atquè interpretamenta, ut â fulmine damnationis suum errorem subducerent, et reprobo sensu quoad fieri posset, temperato retinerent. Ecclesiæ contrà Jansenium definitionibus agitati, intellexerunt: Christus dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis electis, sed pro omnibus, et solis fidelibus, id fatetur Noris; idipsum Alexand. VIII. damnavit prop. 4. Ex prædicta thesi, videlicet; Christum pro electis, et pro fidelibus mortuum esse: placuit Novatoribus inferre: ergo Pagani, Judæi, Hæretici, alijque hujus generis nullum accipiunt â Deo influxum; adeoquè hinc rectè inferes in illis esse volantatem inermem, [illegible] gratia sufficiente; quod paritèr â Sede Apostolica damnatum est. Nec mirum cum Jansenij vestigijs inhærenter consequenter negare debent in statu naturæ lapsæ omnem gratiam sufficientem, â victrice et invincibilem distinctam.

Dicendum igitur,

utrumque errorem, seù limitationem, vel ad solos prædestinatos, vel ad omnes et solos fideles, rejectum esse ab Scripturis, Concilijs, et SS. Patribus, qui universaliter, absolutè, et sine ulla restrictione, aut limitatione docent: Christum Dominum pro omnibus et singulis, nullo penitùs excepto, pro omnibus qui in universa terra consistunt, pro reprobis et infidelibus denique pro omnibus hominibus, qui sub Cœlo vivunt, crucifixum, et mortuum esse.

Hinc videre licet, qualem Redemptorem nobis describit Emin. Noris. Quomodò Christus apellari potest Redemptor universalis totius generis humani, et mediator inter Deum, et omnes homines, qui non est mortuus pro majore parte generis humani? Qui nullos voluit salvare, nisi eos, qui salvantur, et insuper conferre nonnullis reprobis beneficia tantummodò temporanea superaq gratiæ. Fatetur optimè Noris, ex eo quod reprobi fideles acceperint aliquam supernaturalem gratiam per Christum, infallibiliter sequitur Christum pro illis mortuum esse, et blasfemiam esse contrarium enunciare: ergo illi pro quibus Christus non est mortuus, nullam ex eo accipiunt gratiam. Fateatur insuper Noris opus est: quod si nullam gratiam contullit Christus infidelium propè immensæ turbæ, in infidelitate permanenti, nullo pacto potest dici Redemptor illius fermè infinitæ multitudinis. Hæc gustui Jansenij, et Quesnelli facilè arrident, cum substinuerit, Prop. 26 Nullæ dantur gratiæ nisi per fidem. Prop. 27. Fides est prima gratia, et fons omnium aliarum. Et Prop. 29. Extrà Ecclesiam nulla datur gratia, et alia huc expectantia, et proscripta in const. Unigenitus.

§. XII.

Ex capite læsæ libertatis impugnatur Sententia Norisiana.

Cum nulla detur supernaturalis gratia nisi per Christum, et illis, pro quibus Christus non est crucifixus, et mortuus, nulla tribuatur gratia superna; sequitur Gentiles omnes in infidelitate permanentes, gratia sufficiente carere ad obtinendam salutem, quo tota infidelium libertas ad conversionem evertitur: hoc planè evincitur à Jansenio dicente: Infideles carent gratia sufficienti ad salutem, tam proximè, quam remotè, et omnibus principijs ejus. Post Adæ lapsum nulla gratia datur, nisi electis: reprobi verò ità ad fidem, et conversionem vocantur, et invitantur exterius, ut ea tamen illis dare Deus nollit. Gratia sufficiens à Semipelagianis ortum habet, et indè in Catholicorum Scholas translata est. Nullum dari post lapsum Adami, adjutorium sufficiens, quin simul sit eficax. tom. 3. cap. 3. Lb. 3. d. Gr. Chat. C. 11. ibid. cap. 12 colum. 323:

Quam absona, et blasphema sit conclusio ista, nemo non videt: tolerabilis tantummodo Jansenio erit admittenti præcepta impossibilia et Norisio aserenti; Deum nobis jubere quandoque quæ non possumus. Scripturæ verò et Patres passim resistunt, ingeminantes numquam per Deum stare, ne quis præcepta adimpleat, et salvetur; neque sine injuria Redemptoris dici potest, quod sola originalis culpa fuit in causa, cui Deus deneget infidelibus auxilia sufficientia, ut credant et salventur; alioquin Sanguis Christi nihil eis profuisset. Et quidem, si Deus alicui denegaret auxilium sufficiens ad salutem, illum deseruisset Deus, priusquam ab illo desereretur, per aliquam culpam propriam: et Deus neminem deserit, ut nisi prius deseratur; quod SS. Patres absolutè, et universim accipiunt, quamvis ibi Trid. de solis justificatis loquatur.

Præparatur igitur, post Adæ lapsum, et à Deo ofertur omnibus hominibus, tum justis, tum etiam injustis et infidelibus, gratia verè sufficiens, per quam infideles ad fidem converti, peccatores à peccatis resurgere, præcepta servare, vitare peccata, et in justitia perseverare possint. Id exigit.

quod Redemptoris munus, et mediatoris inter Deum, et omnes homines officium, qui sanè omnium reparator non esset nisi omnibus ex se media sufficientia comparasset. Alioquin, si de medio tollitur gratia sufficiens, sequeretur, nullum ex his, qui præcepta supernaturalia violant, potuisse illa adimplere: quia neque habuit gratiam efficacem ad observandum præceptum, qui illud frangit, ut ex se patet, neque gratiam sufficientem habuit, quæ ex mente Adversariorum repugnat; cum pariter impossibile sit præcepta supernaturalia, sine gratia adimplere.

Absit ergo impia, et erronea Novatorum cogitatio, dum infideles voluntatem nudam, et inermem meditantur: Quia cum Deus velit etiam infideles salvos facere, Christus Dominus eis præstat auxilia supernaturalia sufficientia ad salutem obtinendam, nè volitio Divina inepta dicatur, sicut verè fatua dicitur volitio finis sine medio ad illius existentiam penitus necessario.

Ex Joann. 1. Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. A lumine supernaturali intelligunt Chrysost. et Aug. Lib. 1. de peccat. merit. et remiss. Cap. 25. cum de illo paulò antè loquatur Evangelista: et relatè ad infideles locutus est Apostolus. 1. Timth. 2. dicens: Coram salvatore nostro, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Sicut per Isaiam ad infideles dixit, cap. 65. Expandi manus meas ad populum incredulum, qui graditur in via bona. Hincque Aug. in Serm. 18. eNon est qui se abscondat à calore ejus, ait: Cum verbum caro factum est, et habitavit in nobis, mortalitatem nostram suscipiens non permisit ullum mortalium excusare se de umbra mortis, et ipsam enim penetravit verbi calor.

S. Prosper. Lib. 2. de vocat. Gentium Cap. 20 ait: Universitati hominum, quod abundè probavimus, ita multiplex, atque infallibilis Dei bonitas consuluit semper, et consulet, ut neque ulla pereuntium excusatio suppetat. Quod pariter confirmat Concl. Coloniense pte 2. Cap. 32. dicens: Quamquam nemo convertatur ad Dominum, nisi tractus à Patre, attamen nemò hic excusationem prætexat, quod non trahitur, ille autem semper stat ad ostium pulsans, excusationem profectò legitimam haberent, si gratia sufficienti privarentur. Quamvis igitur infideles non sint Christi membra, adhuc Christus in illos influit ut membra fiant: sicut calor naturalis influit in cibum, ut in substantiam aliti convertatur.

Indè corruit Jansenistarum fundamentum ex Calvino, et Luthero propinatum, et Jesu-Christi sanguini injuriosum; videlicet quod nulla datur in natura lapsa gratia sufficiens, seu quod in statu naturæ lapsæ gratiæ interiori non resistitur: quæ est secunda Jansenij propositio damnata: illa enim superna interior gratia, non solum datur in vacuum fidelibus recipientibus, sed etiam infidelibus qui Spiritu Sancto resistunt, et per quos stat, nè ad agnitionem veritatis perveniant. Sic quidem sivè fidelibus obduratis, sivè infidelibus offertur, ut si tenuiora quædam gratiæ supernæ auxilia, quæ sivè ad vitanda peccata, sivè ad opem divinam implorandam, certis temporibus, ipsis dantur, non respuant, paulatim, et quasi per gradus ad Divinam amicitiam pervenient.

Advertere oportet pro rei veritate, nec non pro difficilioribus locis exponendis: quod gratia, quæ gentilibus confertur, non semper est in stricta acceptione, Gratia Christi, id est, gratia, quæ Christi mediatoris involvat cognitionem; semper tamen est gratia per Christum, hoc est, Christi meritis comparata quæ ab Augustino apellatur munus redemptionis, et communiter dicitur gratia Dei, nè confundatur cum gratia Christi, quæ Redemptoris cognitionem importat.

§. XIII.

Libertas Janseniana impugnatur.

Præcepta supernaturalia observari, ac peccata transgressionis vitari posse à non habentibus gratiam sufficientem, affirmat Jansenius, non quidem (ait) illa potestate proxima, quæ dat simul velle, quod possumus; et posse quod volumus, nec illa, quæ potestatem voluntatis, velut in æquilibrio ponit ad utrumque, sed illa remotiori potestate, qua possit peccata vitare, si vellit, quare ait: Voluntas sinè gratia non potest peccata vitare; potest tamen si vellit. Hæc tamen argutia tyronibus decipiendis tantum idonea est, et re vera nihil nissi libertatem impossibilem concedit, talis est hæc potestas remotissima, et hypothetica, quæ in gentili gratia destituto, conceditur ad non peccandum si vellit, seù ad actum supernaturalem eliciendum. Proptereà Card. de Aguirre asserit, hic Jansenistas solummodò concedere homini potestatem quandam remotam ad implendum præceptum Dei, quam nec Lutherus, Calvinus, Molinæus, Zanchius, Pareus, et alij jurati libertatis hostes concesserunt. Nam si rogetur Jansenius: an possit homo sinè gratia velle vitare peccata. Resp. Sinè gratiæ adjutorio tam impossibile est voluntati, ut benè vellit, quam cæco, ut videat, surdo, ut audiat, cruribus fracto, ut rectè ambulet. Itaque non majorem potestatem homini concedit, quam quæ in Deo datur ad peccandum.

Lb. 3. de Grat. Chr. Cap. 15.

In Def. Cathl. D. Petri. Disp. 26 sect.

Lb. 2. de Grat. C. 1.

Dices Potestas remota, quæ datur in homine, gratia destituto, ad non peccandum, et ad observandum præcepta, non est adeò impossibilis, ac potestas Dei ad peccandum: quia in libera potestate Dei est dare cuivis gentili gratiam efficacem ad credendum, et ad observanda præcepta: sed contra est: Quia potestas quam Deus habet ad conferendum homini gratiam nihil potestatis homini præstat, dum ipse gratia destituitur ad credendum, aut pœnitendum: Quid enim potestatis homini præstat ad transvolandum Caucasum, potestas quam Deus habet ad conferendum homini alas.

Ruit ergo penitùs sinè gratia libertas ad observanda præcepta, quod passim Aug. expressè docet: Non potest (ait) captiva voluntas, nissi gratia Dei respirare in salubrem libertatem, quod evertit hæresim Pelagianam. Nemo igitur potest habere voluntatem justam, nissi nullis præcedentibus meritis acceperit veram, hoc est, gratuitam desuper gratiam. Verum est homines hoc posse (servare præcepta) si vellint, sed præparatur voluntas à Deo ut possint.

Lb. 2. ad Bonif. Cap. 3.

Lb. 1. ad eundem

Lb. 1. Retract. C.

Instabis. Homo sinè gratia potest credere; licèt non potest credere sinè gratia; sicùt oculus sinè luce potest videre, licèt non possit videre sinè luce. Sed hoc nihil valet, et est disparitas luce clarior: lux enim non est causa visionis, nec requiritur ex parte potentiæ, sed ex parte objecti; gratia verò est causa, et quidem principalior actus supernaturalis, ut contrà Pelagium constat. Itaque, qui enunciat: sinè gratia est potestas credendi, licet non sit potestas credendi sinè gratia; poterit redarguere Christum dicentem: sinè me nihil potestis facere; quassi dicere debuisset Dominus: Nihil potestis facere sinè me. Ità ut negatio gratiæ non afficiat potentiam, sed actum, quassi defectus gratiæ actum dumtaxat impediat, non potentiam.

Itaque in homine spoliato gratia supernaturali tantum datur capacitas, ut elevetur per dona gratiæ, quibus obtineat veram potentiam proximam ad implenda præcepta supernaturalia, et aliós actus naturæ vires excedentes. Hæc capacitas, ut elevetur, dicitur potentia remota, seù radicalis, quæ non datur in lapide, vel ligno: hoc facile solvitur quod Adversarij nobis ex Aug.° objiciunt ex Lb. de Prædestina. SS. Cap. 5. Posse habere fidem, sicùt posse habere Charitatem, natura est hominum: Ergo sinè gratiá liberum arbitrium est in homine ad credendum. Loquitur hic Aug. de potestate radicali, remota et incompleta, quæ non datur in peccoribus, nec capacitas ad credendum, sicut in natura hominis datur; non vero loquitur de potentia libera, de qua est Quæstio.

Hoc genus potentiæ ignotum fuit in Scholis usque ad annum 1679 in quo Bajanus Doctor Lovaniensis, repudiata Aristotelica, et communi desione libertatis hanc novitatem protrudit in compend. theol. pag. 22. dicens: Neque tamen est quod sine gratia sufficienti adulti, non essent liberi ad supernaturalium præceptorum adimpletionem. Et cum argumentis præmiretur talia præcepta, non posse impleri sine gratia, et hac exclusa opus esse, et libertatem pariter destruere. Resp. in thesib. ann. 1683. Ad libertatem requisitam ad actus fidei, spei, et charitatis, nulli necessitatem gratiæ admittere necesse est.

Quapropter, ne adeò erroneum devoretur absurdum dicendum est: Christi sanguinem omnibus ad salutem profuisse: quatenus omnibus promeruit auxilia sufficientia, quæ possint salvari, si vellint; alioqui non magis profuisse reprobis Christi mors, quam dæmonibus, quos nullo pacto redemit, nec ullum auxilium ipsis ad pænitendum contulit. Electis specialiter profuit Christi sanguis, siquidem Redemptor omnium fuit maximè fidelium: quatenus speciali benevolentiæ affectu, in actu secundo, et absolutè eos de manu angeli exterminatoris liberavit.

Indè constat, quod atrox injuria irrogetur Christi sanguini ab eis, qui reprobis denegant auxilium sufficiens. Sic enim voluntati Christi tribueretur eorum reprobatio, utpote noluerit eis salutem promereri, et denegato ipsis auxilio sufficienti, non potest dici reprobos noluisse, uti pretio sibi oblato, et salvari. Cælestis Pater, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, Christum Jesum Filium suum, cum venerit plenitudo temporis, ad homines miserit, ut et Judæos, qui sub lege erant redimeret, et gentes, quæ non sectabantur justitiam, justitiam aprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem, in sanguine ipsius, pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed pro totius mundi. Trid. Sess. 6 Cap. 2.

§.XIV.

Argumenta Cardinalis Noris dissolvuntur.

Eadem sunt, quæ prius à Calvinistis, deindè à Jansenistis adversus Ecclesiæ doctrinam, et Pontificum definitiones producuntur.

Opponit 1. Valentinam Synodum particularem ex 12. Episcopis quasi dicat: Christum Dominum passum, et mortuum esse tantum pro omnibus, et solis fidelibus. 2. Prudentium Artic. de Morte Christi, dicentem: Sanguis Christi effusus est pro omnibus credentibus; non pro his, qui numquam crediderunt, nec credunt, nec credituri sunt. Hoc argumentum ponderat Jansenius. Verumtamen est quod si in sensu à Cardinali intento accipiatur, non solum impingit in Trident. Synodum, verum etiam in propositione 2. ab Alexand VIII damnatam: Dedit semetipsum redemptionem :::: pro omnibus et solis fidelibus. Longè tamen abest Synodus Valentina à mente Cardinalis, qui nec Jansenius ignorare poterat ejusdem Synodi, Cap. 5. ubi disertissimis verbis tradit, Christum Redemptorem omnium, etiam Reproborum extitisse, his verbis: Ex ipsa tamen multitudine fidelium Redemptorum, alios salvari æterna salute, alios quia Redemptoris gratiam potius irritam facere, quam servare elegerunt, ad plenitudinem salutis, et ad perceptionem æternæ Beatitudinis, nullomodo pervenire. Ergo mala fide citatur, cum expressè doceat non pro solis salvandis mortuum esse Christum. Prudentij Articulus jam diu, ut repugnans conciliari cum Trident Synodo, ubi ait: Christus pro omnibus mortuus est, non omnes pro quibus mortuus est beneficium mortis ejus accipiunt. A Doctoribus Catholicis ostenditur; benignè tamen interpretandum est Prudentius loquens de salutis affectu, seù de Redemptione completivè sumpta: aliter discerni non poterit ab Art. 2. damnato, inter 31. ab Alexand. VIII.

Oponit 3. Verba Lupi Abbatis Ferrariensis, Epist. ad Carolum Regem, ubi postquam Evangelistarum testimonia refert, ait: Duo ergo Evangelistæ ponunt pro multis, unus pro vobis, nullus pro omnibus: ergo Christus Dominus non pro omnibus sanguinem effudit.

Respondet. Aug. lib. 20. de Civit. Dei, Cap. 23. Sæpè in Scriptura Sacra idem significare multos, quam omnes. Ut Daniel 12. Multi de his qui dormiunt in terræ pulvere evigilabunt; id est omnes resurgent in die judicij. Et ad Rom. 5. Si enim unius delicto multi mortui sunt: id est, omnes. Prætereà Christus Dominus cum solis Apostolis loquebatur, illisque redemptionis munus commendabat, declarare intendens, quid illis, quibus sanguinem suum porrigebat, profuturum esset.

Opponit 4: Hyeron. in Cap. 20. Math. Vers. 28. Non dixit dare animam suam redemptionem pro omnibus, sed pro multis, hoc est, pro his qui credere voluerint. Et in illud Psm. 43. Vendidisti populum tuum sinè pretio: ait: Dictum est (de populo Judaico) sinè pretio: quia non est effusus sanguis Christi pro eis. His insultant passim Calvinistæ et Refractarij, in cassum tamen, quia ex testimonijs suprà adductis interpres sui ipsius extitit Hyeronimus, qui ubi dixit pretium sanguinis, non esse effusum pro judæis, interpretandus est; sicut August. et Anselm. ille Epist. 102. hic in Elucid. dicentes, pro solis electis mortuum esse Christum: videlicet, quoad efficaciam, et pro redemptione stricta, et completivè sumpta cum salutis effectu.

Opponit 5.

D. Thom. Hinc (aiunt Novis) S. Thom. apertè docet, Christum in Cruce non orasse pro omnibus hominibus, alias exauditus esset pro sua reverentia; imò nec pro his, qui credituri erant, sed tantum pro electis, quos illi Pater crediderat, nè perderet ex eis quemquam. Fateor D. Thom. 3. Pte. q. 21. art. 4. asserere: Ad 2. dicendum: Quod Dominus non oravit pro omnibus crucifixoribus, neque etiam pro omnibus, qui credituri erant, sed pro his solum, qui erant prædestinati, ut per ipsum vitam consequturi æternam.

Resp. D. Thom.

hic de Orat. absoluta, ut ex toto Cap. manifestum fit, opus est accipi, et cum ipse Angelicus Doct. se explicet dicens: Et ideò omnis absoluta voluntas Christi, etiam humana fuit impleta: quia fuit omninò conformis ac per consequens omnis oratio ejus fuit exaudita. Quarè omnis oratio ejus exaudita fuit: dicitur enim Joann. 11. Ego semper sciebam quod semper me audis. Idque intelligitur, quando aliquid à Patre voluntate absoluta postulavit, et omninò efficacitèr; secus verò quandò postulavit voluntate inefficaci, et conditionata: si nempè, ita Deo gratum foret: sic omnium hominum salutem postulavit, sic etiam in horto, ut calix ab ipso transiret.

Christus igitur

aliquando pro solis electis rogavit, Joann. 7. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi, aliquando etiam pro reprobis postulabat: Pater ignosce illis. Sic Aug. Serm. 4. de Sanctis: Quando in Cruce pendens orabat, pro omnibus postulabat. Et D. Thom. ad illud Christ. apud Joann. 17. Ego pro his rogo, non pro mundo rogo, sic interpretatur: Christus quantum est de se pro omnibus oravit: quia oratio sua, quantum est de se, est efficax pro omnibus, ut valeat toti mundo; sed tamen non in omnibus sortitur effectum, nisi in Sanctis, et electis Dei, et hoc propter impedimentum mundanorum. Quod explicat et confirmat Ang. Mag. contra Gent. Cap. 159.

Oponit 6. August. Lib. 1. de Adult. Conjug. C. 15 dicentem: Sicut omnis, qui Christi sanguine redemptus est, est homo; non tamen omnis qui homo est sanguine Christi Redemptus est.

Resp. Aug. loqui de Redemptione stricta, seu completivè sumpta per collationem gratiæ efficacis, ex amore efficacis, quam misericorditer electis contulit, ex speciali affectu ergà eorum salutem; non verò de Redemptione latè sumpta, et omnibus hominibus communi, per collationem gratiæ sufficientis, qua possent salvari, si vellent, in quo sensu accipiendus est Anselm. in Elucid. dicens: Christus pro solis electis mortuus est. Nihil contulit reprobis mors Christi ob sua demerita. Quod planè hæreticum est nisi adjiciatur interpretatio.

Locis suprà adductis Anselmus, et Augustinus suam mentem, et sæpè alibi explicuit Aug. docens, catholicam veritatem, scilicet, Christum pro omnibus mortuum esse. In Psm. 95 ait: judicabit orbem terrarum in æquitate, non partem: quia non partem emit: totum judicare habet, quia pro toto precium dedit. Ergo omnes judicandi sunt, quia omnes sunt redempti. Et Serm. 31. ait: Sanguis Christi, si vis, datus est pro te; si nolueris non est datus pro te; id est, si benè vixeris, salvus eris; igitur et reprobis profuit Sanguis Christi: quia per ejus merita obtinuerunt auxilia sufficientia, quibus possent salutem consequi ad arbitrium suæ voluntatis: quod magnum privilegium est; non profuit reprobis, quatenùs ipsis non communicatur gratia efficax, seù quatenus ipsi noluerunt cooperari gratiæ, ex meritis Christi collatæ, qua possent, et præcepta servare, et salutem obtinere.

§. XV.

Novatorum versiones, et effugia enervantur.

Scripturæ, et SS. Patrum testimonia intelligenda sunt, ait Jansenius, de Redemptione pro omnibus, quoad sufficientiam, non verò efficienter, seù quoad efficaciam. Sufficienter, quia sufficiens pretium obtulit pro redimendis omnibus; non efficienter: quia non omnibus voluit aplicare redemptionem, cui conformiter dicere solent Scholastici: Christum omnes redemisse sufficienter, sed non efficienter.

Calvinistæ hanc distinctionem sufficientiæ, et efficientiæ, usurpant à DD Scholasticis, at illa subdole abutuntur specioso fucco Doctrinæ, apud theologos communiter receptæ, sed inanibus præstigijs, lectores ludificantur. DD. Catholici dum cum Apost. asserunt, Christum Dominum pro omnibus hominibus se dedisse Redemptionem, quoad sufficientiam, non tantùm significant, merita Christi sufficientia esse ad omnium redemptionem, sed affirmant ex meritis Christi omnibus præparari, et conferri media sufficiencia ad salutem, pro quibus obtinendis Christus Dominus sua merita obtullit: quod negant Novatores, qui fatentur sufficientiam pretij pro redimendis omnibus; negant verò fuisse pro omnibus oblatum.

Itaque præjacta distinctione tantum significant merita Christi, ut potè infiniti valoris, abundè sufficisse pro redimendis prorsus omnibus hominibus, dummodo Christus pro salute omnium voluisset offerre, sed noluit, nisi pro salute æterna Prædestinatorum, ut Jansenius tenet, et pro temporanea fidelium justitia, ut addit Noris. Verum si ad tenendam hujus Articuli fidem sufficit enunciatum sensum amplecti, nullus hæreticorum jure damnatus fuit, siquidem fatentur omnes Christi merita, ut-potè pretij infiniti, suffecisse non solum pro Redimendis omnibus hominibus, sed etiam, ut Jansenius ait, pro Redimendis Dæmonibus; attamen cum hæc sufficientia reperta in meritis Christi non sufficiat, ut Christus verè dicatur Dæmonum Redemptor, nec sufficiens hæc tantum est ut asseratur vi illius Christum esse Redemptorem omnium hominum. Quo pacto captivorum Redemptor dicetur Princeps, ex eo quod thesauris abbundet, si pretium pro redemptione offerre nollit?

Dices: Christum mortuum esse pro extinguendo peccato originali, quod non in Dæmonibus repertum est, sed tantum in hominibus: itaque respexit causam hominis communem. Sed contrà, hoc nihil est nisi verba fundere: Quæro: an Christus fuerit Redemptor in abstractione logica? An intentio Christi respexerit peccatum originale in confuso? Minimè: illud quidem respexit prout in omnibus, et singulis hominibus reperitur (excepta SS Deipara) Quid ergo indè solatij miseri-

infidelibus, aut subsidij est, ob quod ipsi teneantur agnoscere Christum Redemptorem suum, si Christus eos omnes in mente sua distinctissimè concipiens, ipsos excluserit? Quomodò peccatum originale extinguere voluit in illis, quibus numquam obtigit, ex illa infinita sufficientiâ, nec justificatio, nec auxilium sufficiens ad justificationem? Profectò infideles in sua cæcitate decedentes, juxta Novatorum doctrinam, nihil pluis à Christo receperunt, quam Dæmones: Nec benignioris voluntatis habuit ergà illos, quam ergà Dæmones Redemptor.

Validior, sicuti Quesnello, Norisio, et Novatoribus elabendi spes ponitur in illo Concil. trident. Ses. 6. C.3. Verum et si ille pro omnibus mortuus est, non tamen omnes beneficium mortis ejus recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Ex quo (ajunt) satis intelligitur, quomodò Christus dici potest omnium Redemptor, etiam eorum, qui nullum à morte ejus beneficium, sivè auxilium receperunt, ut sunt parvuli sinè Baptismo decedentes, et qui eis comparantur, videlicet, perpetuò amentes.

Resp. hoc argumento utuntur Jansenistæ, ad probandum non dari gratiam sufficientem; his tamen verbis ostendit Concilium adversùs Jansenium, Christi mortem non solùm oblatam esse pro electis, sed etiam pro reprobis, qui beneficium mortis ejus non recipiunt, quia nollunt; et ideò illis non communicatur. Itaque trident. non agit hic de auxilijs gratiæ actualis, sed de gratia justificante, quæ absolutè, et strictè beneficium mortis Christi appellatur. Hic passionis fructus, et si Christus pro omnibus mortuus sit, non ab omnibus recipitur, et de hac communicatione agit hic concilium, ut indicat titulus capitis; qui per Christum justificantur. Et subnectit concilium. Nisi in Christo renascerentur, numquam justificarentur: cum ea renascentia per merita passionis ejus, gratia, qua justi fiant illis tribuatur. Neque in reliquo capitis ulla fit aperta mentio gratiarum actualium.

Quoad Parvulos, satis inter theologos agitata est quæstio, nec animus est eorum cogitationes aut probare, aut refellere; indicare sat erit, ut Scripturarum dogma, et SS. Patrum testimonia, quæ sinè ulla exceptione parvulos pariter comprehendunt. Numquid parvuli homines non sunt, ut non pertineant ad id, quod dicitur; vult omnes homines salvos fieri. Sic Aug.^s Lb. 2. C. 8. contrà Julianum. Scopus Apostoli est: pro omnibus orandum: quia Christus pro omnibus mortuus est: ergo sententia Apostoli ad parvulos etiam pertinet.

Parvulis Deus, ut cum D.^o Prosp. opinantur nonnulli, remedia providit dependenter à voluntate et pijs orationibus parentum, quibus inspirationes confert, ut pro eis orent ad salutem, et si illi respondererent, non morerentur absque Baptismo Parvuli. Sic Lb 2. Vocat. Gent. C. 2. Non intelligibiliore arbitror credi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper universis est impensa nationibus, qua utique si benè uterentur Parentes, etiam ipsi per eos juvarentur. Consequenter dicunt: Deum velle parvulorum salutem, si et ipsi vellent, non propria voluntate, sed voluntate Parentum qui sunt ejus tutores. Dum verò Aug.^s in contrariam partem inclinat asserens per Deum stare, ne parvuli salutem accipiant, intelligendus est de nolitione consequente ad culpam Parentum.

Sicut officium Redemptoris communis et universaliter non requirit, ut omnibus concedantur auxilia efficacia, quibus justificatio, et gloria certissimè consequatur; ita neque ad illud pertinet naturæ ordinem immutare, et impedire nè ullus umquam in terris infidelium perpetua labe vecors amentia, nè vè ullus in utero Matris moriatur parvulus absque Baptismo; satis est, sit ex Salvatoris meni

meritis singulis remedia, cuilibet statui accommodata, praeparentur, adultis, qui capaces sunt, illustrationes, et inspirationes, quibus justitiam, et salutem consequi valeant, si velint. Parvulis Baptismum, quem eis ut omnibus obveniret, in Orbem terrae mitens Apostolicos viros, plures ad hoc vocans, et omnibus jubens pro omnium salute solicitare Deum.

Expeditior via videtur: Christum Dominum se ipsum dedisse pro parvulis, vereque orasse pro eorum salute, inefficaciter tamen et conditionatè, sicut oravit pro sua vita temporali dicens: transeat à me calix iste, verumtamen non quod ego volo, sed quod tu. Ità in hypothesi, quod sic oraverit Christus pro parvulorum salute, optimè salvatur, quod voluntate sincerissima, et seria voluerit parvulis aplicare Baptismum, offerendo suum sanguinem pro parvulorum salute, dependenter tamen à beneplacito Patris. Diaque similiter potest, Deum serio voluisse parvulorum salutem inefficaciter, et conditionatè, videlicet sub conditione, quod Christus peteret pro eis efficaciter, et absolutè, quod erga Demones dici non potest.

Historia Pelagiana. Lb. 1. Cap. 23. col. 229.

§.XI.

Deus jubet quandoque quod non possumus.

Hominum nemo usque adeò Tyranus fuit, ut legem imponeret ijs, qui eam observare non possent, et poenas exigeret, si impleta non sint: quam iniquitatem auget, si media ad implendum praecepta necessaria, in solius praecipientis sint potestate, et tamen ea dare nollit. Qua ergo aequitatis specie Deo justissimo, et optimo haec adscribi possunt? Nihilominus Augustino adscribit, et cum Jansenio profert.

Noris

Deus jubet quandoque quod non possumus, ut ab eo noverimus quid petamus.

Jansenius.

Jubet Deus quae non possumus, ut noverimus, quod à Deo petere debeamus. Lb. 2. inst. C.5.

Jansenius.

Illa impotentia non solum reperitur in excaecatis, et obduratis, sed etiam in infidelibus, non tantum quando nolunt praecepta servare; sed etiam quando volunt. tom. 3. lb. 3. Cap. 13.

Jansenius.

Aliqua Dei praecepta hominibus justis volentibus, et connantibus secundum praesentes quas habent vires, impossibilia. Damnata ut heretica.

Quesnellus. Prop. 2.

Ità Domine, omnia possibilia sunt ei, cui omnia possibilia facit. Damnata ut suspecta de heresi Janseniana.

Lutherus

Tot Scripturae testimonia probant mandatum esse impossibile nobis, ut nihil manifestius. In Confut. Latomianae.

Calvinus

Sitextrà controverxiam impossibile esse in hac carne legis implementum. Lb 2. inst. Cap. 7.

Lutherus

Impossibile est humanam naturam implere legem. Epist. ad Galat. Cap. 2.

Lutherus.

Pessima facis, quod negas salvatorem impossibilia.

Melacthon.

Extrema impietas est sentire, quod Decalogo

jussise: non possumus in hac vita præcepta Dei implere. In Resp. ad Dial. Sylvest.

ità satisffaciant, ut merita supersint: cum hæc præcepta omnes Sanctos accusent: Diliges Deum: Non concupisces.

En ex quibus Jansenius hausit errorem istum, non ex Augustino, ut opinatur Noris, cum Scripturæ et SS. Patres, illi apertissimè repugnent.

Deuter. 30 vers. 11. Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodiè, non suprà te est, nec procul positum, sed juxtà te est sermo valdè in ore tuo, et corde tuo, ut facias illud.

1. Joann. 5. v. 3. Mandata illius gravia non sunt.

Luc. 19. v. 21. Regnum Dei intrà vos.

Math. 11. v. 28. Jugum meum suave est, et onus leve.

Concl. trident. Ses. 6. Cap. 11. Nemo temeraria illa, à Patribus sub anathemate prohibita voce uti debet. Dei præcepta homini justificato esse ad observandum impossibilia. Et can. 18.

Aug! Serm. 191. de temp. Execramur blasphemiam eorum, qui dicunt aliquid homini à Deo esse præceptum, et mandata Dei non à singulis, sed ab omnibus in communi posse servari. Lb. de Nta et grat. Cpt 69. ait Firmissimè creditur, Deum justum, et bonum, impossibilia non potuisse præcipere. Hinc admonemur, et in facilibus quid agamus, et in dificilioribus quid petamus. Serm. 61. de temp. Nec impossibile aliquid potuit imperare, qui justus est. Lb. 2. de peccat. merit. et remis. Cap. 3. Quasi nostrum hoc nullus ignoret, quod si nollumus non peccemus: nec præciperet Deus homini, quod esset humanæ impossibile voluntati. Lb 1. de Genes. adv. Manich. Qui se ad ejus præcepta servanda convertunt, quod omnes homines possunt si velint.

Hoc asserere de Pelagianismo accusat Jansenius, et communiter Novatores. Sed qua fronte eorum error adscribitur Augustino, qui adeò expressis terminis præcepta impossibilia rejicit, concludens: Dubitare non possum, nec Deum aliquid impossibile homini præcepisse: de Peccat. merit. Cap. 6.

D. Thom. de verit. Q. 22. art. 2. ad 1. quod præcepit Deus, non est impossibile homini ad observandum.

Hyeron. Lb. 3. adv. Pelag. Deus possibilia mandavit: hoc nulli dubium est. Et in Math. 5. ait: Sciendum Christum non impossibilia mandavit, sed perfecta.

Basilius in Orat. Attende tibi. Impium est dicere, impossibilia esse Spiritus præcepta. Et in Reg. brevi resp. 176. ait: Sinè dubio non præcepisset hoc Deus, qui bonus est, nisi etiam facultatem, qua id faceremus fuisset largitus.

Chrisostom. Homl. 16 in Epist. ad Hebr. Non potes dicere: non possum; neque accusare conditorem, si enim impotentes nos fecit, et deinde imperat, culpa ejus est; quomodo ergo dices: multi non possunt. quomodo ergo multi nolunt, si enim voluerint, omnes poterunt. et Homl. 18. in Math. Ne igitur impossibilia putemus esse præcepta, quæ certè et utilia nobis sunt, et valdè facilia.

Præsidium existimant habere Novatores in trident. ubi ait Ses. 6. C. 11. Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, facere quod possis, et petere, quod non possis.

Resp. dum Concl. ait: quod debemus petere, quod non possumus, non supponit, ut adversarij fingunt, non adesse nobis sufficientiam phisicam, sed sufficientiam moralem, quam petere debemus: quia sinè illa ob magnam dificultatem communiter, dicitur impossibilis adimpletio præcepti, ut benè notavit D. Thom. 3. pte. Q. 86. ad 2. Dici soler-

absolutè impossibile, quod sinè magna difficultate impleri non potest. Sic ad Hebr. 6. dicitur: Impossibile est eos qui semèl illuminati, et prolapsi sunt, rursùs renovari ad pœnitentiam. quod nequit intelligi de impotentia phisica, sed tantum de Morali. Et Augustinus Lb. de Nta et grat. Cap. 69 ait: Et ideo admonemur et in facilibus quid agamus, et in difficilioribus quid petamus. Nos igitur gaudemus semper sufficientia phisica ad observandum præcepta: si enim illa deesset, nullatenus in non observatione peccaremus: quia nemo peccat in eo, quod vitare non potest. Nemo igitur peccat sinè gratia sufficienti ad non peccandum.

Si tamen à Jansenio inquiritur: quomodo peccant homines violando præceptum, quod implere non possunt? Interdum respondet: posse hominem, dum vires non habet ad implendum præceptum, illud servare remotissimè: per solam liberi arbitrij flexibilem facultatem ad bonum, et malum, in quo tantum significat radicalem voluntatis flexibilitatem, quæ remanet etiam, dum voluntati adjungitur necessitas simpliciter antecedens. Quandoque usurpatis dolosè terminis, ait: Posse remotè, sed rè vera tantum admittit potentiam quamdam conditionatam, nempè: si vires ad orandum dentur à Deo, et si oratione exaudita conferantur à Deo vires ad observandum præceptum: quæ potestas, ut suprà insinuavimus, similis est potestati, quam Jansenius habet ad volandum, si à Deo ipsi conferantur alæ. Si verò instas: an peccet homo dum vires, seu delectationem victricem ad orandum non habet? Tunc respondet, peccatum haberi in causa, nempè, in peccato Adæ, cum in illo peccaverimus, et contraxerimus fomitem peccati, et carnalem concupiscentiam, qua determinamur ad malum, cum potuerimus non peccare in Adamo, et sic vitare hoc peccatum in causa, licèt nunc deficiant vires ad non peccandum; in quo infrà simul cum Norisio, qui negat in statu naturæ lapsæ libertatem ad bonum, convincetur.

Historia Pelagiana. Lb. 1. Cap. 21. col. 211.

§. XVII.

Peccato Adæ liberum arbitrium non perijt, sed libertas ad faciendum bonum, quæ sola servatoris gratia restituitur.

Janseniana, atque Bajana dogmata, nusquam non defendere contendit Noris. Admittit quidem in statu naturæ lapsæ liberum arbitrium, negat verò libertatem ad faciendum bonum, sinè servatoris gratia. Si verò scire velles, quænam ista speciosa distinctio sit, inter liberum arbitrium et libertatem? Seu quo pacto deficiente libertate, permanet liberum arbitrium? Rejecto terminorum involucro, paucis accipe: quia non perijt libertas à coactione, sed duntaxat lib[ertas] + indiferentiæ, quæ minimè requiritur, ut voluntas libera dicatur: Omnis omninò voluntas, quantumcumque ad unum determinata, nulla tali necessitate qua dicitur: necesse esse, ut velit, desinit esse libera. Jansen. tom 3. Lb 6. Cap. 6. Quod sola necessitas coactionis adimat libertatem demonstrari potest, ibidem.

[margin: + libertas.]

Neutiquam negabit Noris post peccatum remansisse libertatem à coactione, quam nec Calvinus, nec Jansenius negant in statu naturæ lapsæ, sed tantum libertatem indiferentiæ, quam post peccatum perijsse contendunt libertatis hostes. Contrà quos fide certa tenendum est, etiam post lapsum superesse facultatem naturalem liberam, quæ requirit in potentia indiferentiam ad agendum, et non agendum, positis jam omnibus ad agendum prærequisitis. Undè hi Articuli proscripti sunt ab Ecclesia: Sola violentia repugnat libertati. Quod voluntariè fit etiam si necessario fiat, liberè tamen fit. Profectò si ea quæ fuit ante

lapsum in Adamo arbitrij flexibilitas in utramque partem, in nos transfusa non est (licet diminuta) ut vi illius sit potestas indiferens, ad agendum et non agendum, extincta penitus in nobis erit libertas, prout contendit Calvinus, Lutherus, Buccerus, et communiter Sectarij; quid enim amplius requiritur, ut sublata sit humani arbitrij libertas, quam ut nulla sit indiferentia ad agendum. Solus enim actus ille dicitur liber, quem voluntas positis omnibus ad agendum, vel non agendum efficere, vel non efficere potest, Ex mente Concl. et Scripturarum, SS. Patres, tam Greci, quam Latini, à primo Ecclesiæ exordio, per omnia secula, et in primis Augustinus, et ejus Discipuli, indiferentiam voluntatis ad utrumlibet, expeditam vinculo necessitatis antecedentis, ita cognovere, ut in manu nostra sit eligere, et non eligere, parere Deo, vel non parere; quocumque demum voluntatem inflectere, collatamque gratiam à nobis negligi. ergo in Jansenij castra inducitur asserendo.

Noris.

Per peccatum perijt libertas ad bonum.

Jansenius.

Cum arbitrio in utramque partem libero, conditus est primus homo, sed ex spontanea discretione, illa libertatis indiferentia perijt. tom. 3. lb. 1. cap. 10.

Jansenius.

Nec est umbra ulla in omnibus scriptis Augustini, quod libertatem in eo fieri vellit, quod voluntas posit eligere, vel non eligere, hoc eligere, vel illud bonum. tom. 3. Lb. 6. Cap. 2.

Jansenius.

Libertas ad faciendum bonum, et abstinendum á malo interijt, et loco libertatis peccandi necessitas consequta est. tom. 3. Lb. 1. Cap. 2.

Jansenius.

Recentiores, qui imaginantur illum tantummodò actum esse liberum, quem pro libito positis omnibus ad agendum necessarijs possumus facere, vel non facere, sine dubio falluntur tom. 3. Lb. 6. C. 2.

Libertatem indiferentiæ expungit..

Calvinus in Antidoto, Ses. 6. ad can. 5. et Lb. 2. Instit. Cap. 2. §7. Cap. 3. §5. et Lb. 1. C. 15. §18. de libero arbitrio, contra Phygium Lb. 2.

Lutherus in Psm. Resolut. circa conclus. 7. et tom. 3. de Serv. arbit. et in Genes. C. 3.

Melacton in locis theolog. Witemberg. de viribus hominis. et lib. arb.

Chamierus tom. 3. Lb. 2. Cap. 8 N. 21. et Lib. 2. cap. 2. N. 2.

Buccerus. Lb. de Concordia doctrinæ, quibus adhærent cum Wiclefistis, et Quesnello Refractarij.

Jansenius. Paradoxon est inauditum in Augustini doctrina, quod actus aliquis voluntatis propterea liber est, quia ab illo desistere voluntas, et non agere posit. tom 3. Lb. 6. Cap. 2. col. 16.

Petrus de ligni. Declaro coram Deo me credere libertatem indiferentiæ in statu naturæ lapsæ non esse chimericam, et purum inventum hominum, et Phylosophiæ Pelagianæ reliquias. In Prof. Fidei N 3.

Arte sibi familiari Jansenistæ volentes, nolentes, sibi servire faciunt Scripturæ, et SS. Patrum testimonia, attamen nec ipsa verba, quæ à vero sensu abulsa pro se adducunt ipsis patrocinantur, sed potius adversa sunt. Si aliqua vel obscurè loquuntur, vel in specie ipsis favere videntur, ijsdem, vel vicinis locis tam disertè docent libertatem indiferentiæ ad utrumlibet, ut alienis oculis, aut pessima fide pro sua sententia attulise videantur.

§ XVIII.

Ex scripturis, Conciliis, et Patribus libertas indifferentiae firmatur.

Gen. 4. v. 7. Nonne si bene egeris, recipies; si autem male, sub te erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius.

Deuter. 30. v. 19. Testes invoco Caelum, et terram, quod proposuerim vobis vitam, et mortem, elige ergo vitam, ut tu vivas.

Josue 24. v. 15 Optio vobis datur eligite hodie, quod placuerit vobis.

Eclesiast. 15. v. 16. Si volueris mandata servare, conservabunt te:::: ad quod volueris porrige manum tuam: et 31. v. 10. Qui potuit transgredi, et non est transgressus, facere mala et non fecit.

Math. 19. v. 21. Si vis perfectus esse, vade, et vende quae habes, et veni sequere me.

Concl. Trid. Ses. 6. C. 5. Can. 4. tangente Deo cor hominis inspirationem illam recipiens abjicere potest. Hanc modi sententiam libertatis commendat, et necessitatem excludit. Gratia facultatem afferet, ad operandum supernaturaliter, et hominem ad hoc invitat, ast indifferentiam, quam gratia invenit minime destruit.

Can. 4. Si quis dixerit: liberum hominis arbitrium, á Deo motum et excitatum:::: Deo vocanti, et excitanti, non posse dissentire si vellit. Anathema sit.

Arausican. II. can. 25. Hoc secundum fidem catholicam credimus, quod accepta per Baptismum gratiá, omnes, quae ad salutem pertinent, possint, et debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere, frustrà additur, si voluerint, si non datur flexibilitas ad utramque partem.

Constanciense. Ses. 8. damnat art 25. Wiclefi dicentis: Omnia de necessitate evenire; et Wiclefistae asserebant Deum non necessitare ad bonum, necessitate coactionis; sed tantum necessitate opposita indifferentiae. Nec isti consequenter tenuerunt dicere liberum arbitrium remansisse post peccatum, et libertatem ad bonum periisse.

Senoniense in Decretis fidei Decreto 15. ait: Cum reliquerit Deus hominem in manu consilii sui apposuerit que coram eo ignem, et aquam, bonum et malum; ad quodcumque voluerit porrigat manum suam, nec ab re beatus ille dicitur, qui potuit facere, et non fecit, transgredi et non est transgressus:::: ac denique percurrenti Sacram paginam passim obvium est, quod liberum in utramvis partem hominis arbitrium asseveret.

Aug. Unusquisque habet in voluntate, aut eligere quae bona sunt, et esse arbor bona; aut eligere quae mala sunt, et esse arbor mala. Lb. 2 de Gestis cum Felice Maniche. Idem: In tuo arbitrio voluit Deus, cui parare locum, Deo, an Diabolo. Lb. 5. Homl. homl. 16. Idem: Si natura, vel necessitate ipse motus existit, culpabilis esse nullo modo potest. Lb. 3 de Lb. arb. Cap. 1.

Hieronim: Hoc est quod tibi in principio dixeram: in nostra esse positum potestate peccare, vel non peccare, vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberum servetur arbitrium. Dialog. 3. cont. Pelag. Idem: Liberi arbitrii nos condidit Deus, neque ad virtutes, neque ad vitia necessitate trahimur, alioquin ubi necessitas est, nec damnatio nec corona est. Cont. Jovinianum. C. 2.

D. Thomas: Quidam posuerunt, quod voluntas hominis ex necessitate movetur ad aliquid eligendum, non tamen ponebant, quod voluntas cogeretur, non enim omne necessarium est violentum:::: haec autem opinio est haeretica:::: tollit enim rationem meriti, et demeriti. In 22. Disp. Disp. 6. de Malo. Idem: In libero arbitrio hoc modo agit Deus, ut virtutem agendi ministret, et ipso operante, liberum arbitrium agat; sed tamen determinatio actionis, et finis in potestate liberi arbitrii constituitur. In 2. Dist. 25. art. 1. ad 3.

Ambrosius in Psm. 40. Homini dedit eligendi arbitrium, quod sequatur: posui, inquit, ante te bonum, et malum, si malum elegeris, non natura delinquit, sed eligentis affectus.

Athanasius contr. Idola. Anima libera est: et sui arbitrii; potest enim, ut ad bona se inclinare, ita bona quoque aversari.

Cyprian. Lib. 3. ad Quirinum, Cap. 4. Num. 52. Cyril. Alexand. Lib. 2. in Joann. Cap. 5. et Lib. 2. Cap. 3. Bernardus in Cant. Serm. 81. Justinus Apolog. ad Imp. Antonin. Irenæus Lib. 4. adversus hæreses, cap. 9. Clemens Romanus Epist. 3 et et Apost. Const. Lib. 6. C. 20. Tertullian. Exort. ad castit. Cap. 4. Origen. Homil. 2. in cantic. Et quis non SS. Patrum Catholicam istam veritatem non firmat.

Aug. minimè errori isto favet; immò et iste tenetur interpretare S. Doctorem, dum significat liberum arbitrium per peccatum perijsse. Sic ait Enchirid. 30. Libero arbitrio male utens homo, et se perdidit, et ipsum::: cum libero peccaretur arbitrio, victore peccato, amissum est liberum arbitrium: conciliandus igitur est Aug. cum Trident. dicente: Sess. 6. can. 5. Si quis dixerit liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum amissum, et extinctum esse. Anathema sit. Restat ergo dicere: S. D. nomine liberi arbitrij hîc intellexisse libertatem, illam nempè, quæ post peccatum perijt; non libertatem indiferentiæ, ut meditantur Novatores, sed libertatem à culpa, et à debilitate quam per peccatum contraximus. Libertas, quam perdidimus consistebat in justitia originali, in donis gratuitis, facilitate, et promptitudine ad operandum bonum: quod explicat de verbis Apostoli serm. 2. Aug. dicens: periere per peccatum: Magnæ vires arbitrij, quas homo cum conderetur accepit. Et Lib. 1. cont. duas Epist. Pelag. ait: libertas quidem perijt per peccatum, sed illa, quæ in Paradyso fuit habendi plenam cum immortalitate justitiam, propterea quod natura indiget gratia.

Utique voluntas nostra etiam post peccatum suam retinet naturalem libertatem, quâ possit agere et non agere, eligere bonum, et illud adversari; attamen eam libertatem, quâ fiat liberam à servitute peccati non consequitur, nisi per Christi gratiam. Debemus ergo credere: quod per peccatum primi hominis, ità inclinatum et attenuatum fuit liberum arbitrium, ut nulla potentia, aut diligere Deum, prout oportet, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod bonum est posset, nisi gratia, et divina misericordia prævenerit. Ut deffinit Concil. Sicut ergo Pelagianum est dicere; quod sinè gratia habemus libertatem, ad actus salutares eliciendos; ità Bajanum est aserere, nos sinè gratia superna non habere libertatem, sivè potestatem nisi ad malum.

Quapropter, si velit Noris, dum ait: Peccato perijsse libertatem arbitrij, quod nulla potestas remansit ad bonum aliquod ordinis naturalis, sine servatoris gratiâ, incidit in errorem Baij. et Jansenij, quos sequitur Quesnellus Prop. 1. Quid aliud remanet animæ, quæ Deum, et ejus gratiam amisit::: nisi generalis impotentia ad omne opus bonum, ut absque illa non solum nihil fit, sed nec fieri potest. Et recudit prop. 63 Baij. Non nisi Pelagiano errore potest admitti aliquis usus bonus liberi arbitrij, et gratiæ Dei injuriam facit, qui ità sentit. Vidè huc spectantia, quæ suprà rejecimus à S3.

Neque in subsidium venit Novatorum sententia Rip. qui existimat, in præsenti providentiâ, quoties opportunitas insurgit ponendi actum virtutis naturalis, conferri à Deo auxilium ad eliciendum actum ordinis superioris: procul enim absunt hujus sententiæ Patroni ab errore impugnato: ipsi enim fatentur post peccatum remansisse liberum arbitrium attenuatum, non verò extinctum: quarè casu quo Deus subtraheret gratiam, actus ille evaderet moraliter virtuosus, cum gratia illa, quam meditantur, non requiratur absolutè ex defectu virium in libero arbitrio ad actum moraliter bonum eliciendum; Quidquid sit an requiratur auxilium aliquod naturalis ordinis, minimè liberum arbitrium elevam.

S XIX.

Lex Nos facit jubendo.

Includit hæresim Wiclefi, Lutheri, Calvini, Jansenij et Quesnelli; qui ex illo Apost. ad Galat. 3. 19. ait: Quid

igitur lex? Propter transgressiones posita. Sequunt cum Jansenistis, Galli: Lex ad faciendum reos, seu praevaricatores posita est: quasi finis legis fuerint ipsae praevaricationes. Cont. Psm. 5. Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. Et Apost. ad Rom. 7. Lex ergo peccatum est? Absit.

Jansenius.

Lex justitiam reddit difficiliorem, et quasi muro interposito impossibilem. tom. 3. Lib. 1. Cap. 8 col. 33.

Calvinus

Legem propter transgressiones positam esse, docet Apost, nempe ut homines damnationis convictos humiliaret. Lb. 2. Inst. C. 7. § 2.

Jansenius.

Lex talibus hominibus infirmis data, qua peccatis aflicti, gravius adhuc afligerentur. tom 3. Lb. 1. C. 10. col. 21.

Lutherus.

Quo plus connantur homines satisfacere legi, hoc magis transgrediuntur. Epist. ad Galat. C. 3.

Jansenius.

Non dabatur eis gratia sufficiens implendi, quod jubebatur; multò minus gratia sufficiens ad salutem; sed è contrario talis gratia rationi legis, et scopo Dei capitaliter repugnabat. Lib. 3. de Grat. Xpti. Cap. 5.

Lutherus.

Lex spiritualiter ostendit nobis peccatum, perterrefacit, et humiliat: atque is totus effectus, et proprius legis est. Ibidem. C. 3.

Quesnellus.

Consonat Prop. VI. VII.

Ex his facile descendit Conclusio à Norisio inducta, quam perperam adscribit Augustinos videlicet, legem Reos facere jubendo, quae licet erronea sit, procedit tamen consequenter, cum statuerit Deum quandoque jubere quod non possumus.

Lex igitur reos non facit; sed libera transgressio legis. Vel enim subditus, cui lex imponitur, habet sufficientiam ad eam implendam, vel non? Si primum, non lex reum facit, sed transgressor ipse reus efficitur. Si non habet sufficientiam ad implendam legem, implicat esse reum: quia nemo peccat in eo quod vitare non potest: Quis enim peccat (ait Aug.) in eo, quod nullomodo caveri potuit? Peccatur autem; caveri igitur potuit. Lb. 3. de liber. arb. c. 18. et Lb. de duab. animab. C. 12 ait: Dicere Reum teneri, quempiam quia non fecit, quod facere non potuit, summum est iniquitatis, et amentiae, haud secus, ac insania, et crudelitas foret caecum miserabilem punire, quia non videt. Effingunt igitur adversarii Deum, instar Tyrani, legis jugum imposuisse, quod ferre non poterant, eis denegando vires ad illud portandum necessarias. Et cum Scopus Jansenistis sit, sicut Calvinistis, et Lutheranis, Augustini verba in reprobum sensum detorquere, oportet S.D. mentem brebiter exponere.

Opponunt 1. Aug. in explic. Epist. ad Galat. N. 23. ubi de Judeis ait: Illaque ad bonos mores pertinent implere, omnino non poterant; non autem implet legem nisi Charitas. Resp. Nec Aug. dicit, nec salva fide dici potest, quod Aug. adscribitur. S.D. tantum asserit, illos, qui legem servabant, exterius tantum, servili metu mortis ab hominibus infligendae, non posse omninò legem à Deo impositam adimplere, ex motivo, videlicet, pure humano.

Opponunt 2. Aug. de Spirit. et lit. C. 2. Doctrina quipè illa qua mandatum accepimus continenter, recteque vivendi, littera est occidens, nisi adsit spiritus vivificans. Resp. 1. hoc loquitur Aug. contra Pelagianos intendens, quod si solum daretur lex et

et doctrina exterior, nos obligans ad salutares operationes; et simul deesset nobis gratia interior spiritus vivificantis, qua adjuti, possemus illas elicere, lex potius noceret, et obesset ex defectu sufficientis gratiæ, tunc enim casus, ex tali defectu sufficientiæ, ad implendam legem, hæc nos reos inevitabiliter efficeret. Itaque ubi Aug. ait: Judæos non potuisse Divinæ legis præcepta adimplere, vocavit impossibile, ut passim fit, quod sine magna difficultate implere non poterit: quia sæpissimè asserere solemus impossibile nobis esse, quod sine difficultate perficere non valemus. Ut ait Anselm. de Concor. Grat. et lib. arb. C. 3. Nec aliud potuit dicere Aug. qui lib. de Fide in Manichæos. Cap. 9. ait: Quis non clamat stultum esse præcepta dare ei, cui liberum non est, quod præcipitur facere, et iniquum esse damnare, cui non fuit potestas jussa adimplere.

Dum Aug. innuit legem occidere: quia sine gratia impleri non poterat, non significat deesse gratiam subditis; sed legi: quare aliud est gratiam deesse legi, quod Aug. fatetur; et aliud gratiam deesse Judæis, quod S. D. constanter negat, et in hoc consistit, sive dolum, sive adversariorum inscitia. Gratia deerat legi: quia lex vetus, nec continebat, nec conferebat gratiam, sicut illam includit, et confert, ratione Sacramentorum Lex Evangelica: Deus tamen illis gratiam, qua præcepta adimplere poterant, conferebat. Sic disertè Aug. tract. 3. in Joann. Lex ergo jubet, dator verò legis miseretur, et adjuvat in eo, quod lex jubet. Et tract. 53. in Joann. de Judæis ait: Non poterant credere: quare autem non poterant credere? si à me quæratur, citò respondeo: quia nolebant. Et D. Thom. 1. 2. q. 98. Art. 2. ad 2. ait: Dicendum: quod quamvis lex vetus, non sufficeret ad salvandum homines, tamen aderat aliud auxilium à Deo simul hominibus cum lege, per quod salvari poterant, scilicet, fides mediatoris, per quam justificati sunt antiqui Patres, sicut etiam nos justificamur.

Ad tertium Apostoli in contrarium adductum. Resp. Aug. Præcep. Lect. 7. in caput 3. ad Galat. dicendo: Propter transgressiones posita est lex; id est, ad transgressiones prohibendas:::: est ergo lex primò data ad reprimendam malitiam. Extat demum contrà Adv. prop. V. ab Alexand VIII. damnata. Pagani, Hæretici, Judæi, aliique hujus generis nullum accipiunt ab eo influxum; adeoque hinc rectè inferes, in illis esse voluntatem inermen, nudam, sine ulla gratia sufficienti. Paucis habes, Cordatissime Lector, pluribus brevitatis gratiâ prætermissis, quod promissi; Nonnullas nempè Norisianas theses oppugnatas. Aliæ, expectato, verborum sensu, nulli subsunt æquivocationi, nec benigniorem, et orthodoxam possunt admitere interpretationem; si tamen aliæ æquivocæ (quæ ideò captiosæ, seu redolentes Jansenismum, appellantur) appareant, tum ex doctrinæ connexione, tum ex adjunctis ejusdem Authoris assertionibus, sine ulla ambiguitate earum spiritus, et sensus adeò aperte convincitur, ut penitùs me fugiat quodam pacto, impartialis animus, et veritatis amor, hæc duo conciliare queat: et Norisii memoratas assertiones amplecti, et Apostolicæ sedis decreta, et Constitutiones revereri; vide §. 6. à Num. 5.